

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MISKOLCI
AKADÉMIAI BIZOTTSÁG
KÖZLEMÉNYEI 11.

1991

A szerkesztőbizottság elnöke: *Szabadfalvi József*
A kötetet összeállította: *Terplán Zénó és Tóth Pálné*

Kiadja: Az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága
Kiadásért felelős: *Terplán Zénó*
Készült a Borsodi Nyomdában
Miskolc, 1991
Nyomdászám: 3375

I.

ELŐSZÓ

A Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB) 1990-ben - a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elfogadott új alapszabályzatának, ügyrendjének, programjának megfelelően - újjáalakult. Ez azt jelenti, hogy átalakult a MAB, fel-
frissületek a szak- és munkabizottságok, kissé változott a klubtanács személyi összetétele, helyenként cserélődtek az egységek vezetői, ugyanakkor mindenütt megmaradt a törzsgárda, hogy az új törekvések mellett biztosítsa a folytonosságot.

Az elnökválasztások alapelve az alulról építkezés volt. Más területi bizottságokkal egyetértve a meghatározó bázist a tudományos minősítettek jelentették. Észak-Magyarországon 1990 tavaszán ez kerekén 260 főt jelentett (7 akadémikust, 37 nagydoktort, 216 kandidátust) A minősítettek megyék szerint a következőképpen osztoznak szét:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye	75 %
Heves megye	21 %
Nógrád megye	4 %.

A tudományágak szerinti eloszlás nagyjából igazolta a MAB tíz szakbizottságának létjogosultságát:

Állam- és jogtudományi (1985-)	5 %
Bányászati (1980-)	16 %
Egészségügyi (1980-)	12 %
Erdészeti (1988-)	1 %
Gépészeti (1980-)	18 %
Kohászati (1980-)	13 %
Közgazdaságtudományi (1980-)	6 %
Mezőgazdasági (1980-)	3 %
Társadalomtudományi (1980-)	14 %
Vegyészeti (1980-)	5 %

93 %

A maradék 7 % a többi tudományágra (talán kissé koncentráltabban a biológiára, fizikára, matematikára) esett. A biológusok az Egészségügyi Szakbizottságba kerültek, és ezért változott az Egészségügyi név: *Orvosi és biológiai* Szakbizottságra, a matematikusok és fizikusok pedig egyelőre munkabizottságot alakítottak a Gépészeti

Szakkbizottságon belül. A tudományos minősítettek között a régióban viszonylag kevés az erdész és mezőgazdasági szakember. Az önálló szakkbizottságok működését mégis indokolja a két ágazat fontossága és az a tény, hogy Észak-Magyarországon mindkettőnek van kutatási bázisa.

Az látszott kiindulásul célszerűnek, hogy a MAB létszáma éppúgy 25 fős legyen, mint a 11 évvel ezelőtti alapításkor. Az MTA alapszabályzata szerint a terület 7 akadémikusa eleve MAB-tag. Törekedni kellett arra, hogy a 25 fős MAB-ban képviselve legyenek Észak-Magyarország jellegzetes tudományágazatai és meglegyen - a már említett - megyei eloszlás. A tudományágazatok megfelelő képviselőt az biztosította, hogy a szakkbizottsági elnökök egyben MAB-tagok.

Mindezt figyelembe véve Heves ill. Nógrád megye tudományos minősítettjei megválasztották saját MAB-tagjait, majd a régi összetételű szakkbizottságok (kiegészülve tudományágazatukkal olyan tudományos minősítetteivel, akik még nem voltak szakkbizottsági tagok) erősítették meg vagy választották meg az új szakkbizottsági elnököket.

Az akadémikusok, a titkos szavazással megválasztott megyei küldöttek és a szakkbizottsági elnökök közül 18-an jöttek össze 1990. szeptember 28-án (hármán hiányoztak), és megválasztották - ugyancsak titkos szavazással - a MAB új elnökét és új alelnökét, majd az elnök javaslatára -nyílt szavazással- az új tudományos titkárt, továbbá kooptáltak további négy tagot, hogy kiegészüljön a MAB-tagság 21-ről 25-re. A MAB-tagok közé került Észak-Magyarország egyetlen akadémiai kutató laboratóriumának vezetője, a MAB-klubtanács elnöke, továbbá két olyan személyiség, akik legtöbbször tették az utóbbi években a tudományos utánpótlásért Miskolcon a Miskolci Egyetemen kívüli intézményekben.

Végülis a MAB létszáma 25-ről 26-ra módosult (szeptember 28 előtt is ennyi volt), miután az új tudományos titkár lemondván a Közgazdaságtudományi Szakkbizottság elnöki tisztségéről, helyére új szakkbizottsági elnök került, aki ugyancsak a MAB tagja lett. A 26 MAB-tag megyék szerinti eloszlása:

Borsod-Abaúj-Zemplén megye	69 %;
Heves megye	23 %;
Nógrád megye	8 %;

Vagyis a tudományos minősítettek előbb bemutatott arányainál kedvezőbb Heves ill. Nógrád megye százaléka.

A tudományos fokozatok szerinti eloszlás lényegesen módosult (zárójelben az előző MAB adatai láthatók):

akadémikusok	26 (20) %;
nagydoktorok	38 (20) %;
kandidátusok	36 (53) %;
fokozat nélküliek	- (7) %;

A folytonosságot és az egyidejű megújulást igazolja az, hogy a mai MAB-ban nyolcan voltak tagjai a 11 évvel ezelőtt alakult MAB-nak: Bócsa Iván, Czibere Tibor, Nagy Aladár, Prónay Gábor, Tarján Gusztáv, Terplán Zénó, Tóth József és Zambó János. De ha a jelenlegi 26 tagot összevetjük az előzővel, akkor is csak tíz tag a régi, 16 az új.

Hasonló irányok figyelhetők meg, ha a szakbizottságokat elemezzük. A szakbizottsági elnököket és a munkabizottsági elnököket - mint szó volt róla - a szakbizottságok választották, erősítették meg vagy jelölték ki. Titkárokat - az MTA alapszabályzata alapján - a bizottságok elnökei kérhetnek fel. A tíz szakbizottság mindegyike létrehozott munkabizottságokat (a régieket megtartotta, összevonta, esetleg megszüntette, nevüket megváltoztatta vagy újakat alapított). A MAB-nak jelenleg 48 munkabizottsága működik.

A tíz szakbizottság élén négy esetben cserélődött az elnök és ugyancsak négy esetben a titkár (három esetben nő lett a titkár). A 11 évvel ezelőttiekből ma már csak egyetlen elnök és négy titkár folytatja ezt a munkáját. A munkabizottságokban fele a régi és fele az új elnök, az 1/3 megmaradt titkár mellett 2/3 új titkár kezdi meg működését.

Az előzőekhez hasonlóan nagy a változás a szak- és munkabizottságok személyi összetételében is, amely egyrészt tükrözi azt a törekvést, hogy a tudományos minősítettek lehetőleg mindannyian tartozzanak valamelyik bizottságba; másrészt kifejezi, hogy a tudományos, kutató, fejlesztő munkakörökben is beálltak (meggyorsultak) állás-változtatások, elköltözések.

Az 1984-ben alakult MAB-klubtanács három tagja (közte az elnök és titkár) változatlan, további két tagja többször is változott.

1990. szeptember 28-tól a MAB élén három új vezető áll. Illő méltatni a leköszönt előző vezetőket, akik 11 éven át ellátták fontos tisztségüket.

Zambó János elnök, akadémikus egyetemi professzor a rá jellemző nyugodt, nagyvonalú, a csúcsokra összpontosító vezetési móddal biztosította a MAB alapítását, kiépülését, működését. Mind a 23 MAB-ülést ő vezette le (a miskolci ülések mellett járt többször is Egerben, Salgótarjánban, egyszer-egyszer Kompolton, Gyöngyösön, Sárospatakon, Ipolytarnócon). Jelen volt és felszólalt mindegyik szakbizottság alakuló ülésén. Felszólalásai irányt mutattak a további munkának, amennyiben a tudományos munka szerénységére, a human- és reáltudományok egyenlő értékű szükségességére, a MAB nyitottságára, együttműködési készségére hívta fel a figyelmet. Hangsúlyozta, hogy a MAB-tevékenység társadalmi munka, vagyis bárkitől kérni lehet (követelni nem), és szállóigévé vált az a mondané, hogy ebben a társadalmi munkában nincs nyugdíj-korhatár. Maradandó értékű előadásokat tartott a MAB-székház avatásakor, a MAB egyik tudományos vitaülésén, a MAB-klubtanács egyik rendezvényén. A többi területi bizottsággal kialakítandó jó kapcsolat ápolásának egy-egy állomása, hogy aktívan részt vett DAB- és PAB-rendezvényeken Debrecenben és Pécsen. Amikor tehette fogadott a MAB-székházban hazai és külföldi vendégeket, vezetett le fontosabb ad hoc bizottsági üléseket, vett részt elsősorban a Bányászati Szakbizottság rendezvényein. Mindannyiunk köszönete benne volt Kosáry Domokos MTA-elnök 1990. december 10-i elismerő levelében.

A MAB régi alapszabályzata szerint az alelnökök az elnöktől kapják konkrét feladataikat. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy Heves megyében *Szűcs László*, a műszaki tudomány kandidátusa, tanszékvezető főiskolai tanár és Nógrád megyében *Bandur Károly*, a történelemtudomány kandidátusa, igazgató - alelnökként láttak el átruházott elnöki teendőket megyéjükben, és tartottak mindketten kapcsolatot a tudományos titkárral, segítve annak egész Észak-Magyarországra kiterjedő munkáját. Az MTA elnöke nekik is kifejezte elismerő köszönetét évtizedes áldozatos munkájukért.

Mivel azonban a MAB-on belüli tudományos jellegű mozgalom kb. ezer különböző bizottsági tag együttes tevékenységének eredménye, most baráti kézfogás illet minden eddigi közreműködőt, külön is köszönve azok munkáját, akiknek megbízása más-más ok miatt 1990 második felében megszűnt. Bizunk abban, hogy jó emlékük megmarad, és adott esetben továbbra is segítik a MAB törekvéseit.

Az előző évi választásokkal betöltött vagy megerősített tisztségek időtartama - az MTA határozata szerint - öt év

helyett három évre szól. Erre a 3 éves ciklusra készültek el a különböző MAB-bizottságok munkatervei. A MAB tisztségviselői ezt az időszakot szeretnék töretlen lendülettel tovább vinni. Nagy dolog lenne, ha 1993-ban konkrét fejlődésről is be lehetne számolni, hiszen a külső körülmények visszafogásra takarékosagra kényszeríteneek, miközben az eddig élvezett ipari és tanácsai támogatások az új gazdasági és közigazgatási szerkezetben valószínűleg csökkenni fognak.

Ilyen hangulatban készült el a MAB Közleményei 11. számának kézírata az előző számokhoz hasonló felépítéssel és tartalommal. Először tehát látható a MAB egészének 1990. évi eseménynaptára. Ebben a számban tanulmányozható a MAB két, lényeges ülésének jegyzőkönyve. 1990 több értékes előadása közül ebben a számban a világhírű Neumann János (1903-57) öccsének, Neumann Miklós Ágostnak 1990. október 18-án elhangzott beszédét adjuk közre. Ezt követik az események részletezései a MAB, a szakbizottságok és a klubtanács bontásában, megadva mindjárt a 3 éves időszakra vonatkozó munkaterveket is. Ezután összefoglaltuk a MAB-pályázatok 1990-es kiírásait, a jutalmazott pályaművek felsorolását és az új, 1991. évi felhívás szövegét. Tájékoztatásul közöljük a MAB jóváhagyott alap- és működési szabályzatát, végül azon tudományos minősítettek névsorát tudományos fokozat szerint, akik az új ciklus kezdetén a MAB-nak, a szak- és munkabizottságoknak, a klubtanácsnak tagjai, továbbá ezeknek a bizottságoknak személyi összetételét.

1991 legnagyobb akadémiai ünnepe az MTA alapítójának, a 200 éves született Széchenyi Istvánnak (1791-1860) emlékülés-sorozata lesz, amelyből a MAB is kiveszi majd részét. Illő tehát Széchenyi-mondással zárni ezeket a sorokat:

*"Egynek minden nehéz,
soknak semmi sem lehetetlen!"*

Miskolc, 1991. január

Terplán Zénó
a MAB volt tud. titkára
jelenlegi elnöke

II.

A MAB 1990. ÉVI ESEMÉNYNAPTÁRA

(Az események leírása itt szűkre szabott. Részletesebben a MAB, a MAB szakbizottságainak, a MAB-klubtanács 1990. évi fontosabb adatai 1990-ben c. fejezetekben olvashatók az egyes eseményekről.)

1990. jan.5. Elkészült a MAB 1989. évi beszámolója

1990. jan. 12. A MAB-klubtanács baráti összejövetelt rendezett a székház klubhelyiségeiben.

1990. jan.19. Két környezetvédelmi anyagról a MAB nevében Bercz Endre, a MAB Vegyészeti Szakbizottságának elnöke, és ezen belül a Környezetvédelmi Munkabizottság elnöke készített bírálatot.

1990. jan.24. "Orvosok és jogászok az abortusz ellen" témáról a "Pacem in Utero" egyesület rendezett vitaülést a MAB-székházban.

1990. jan.30. Elkészült "A MAB működése 1985-89 között" összeállítás (lásd a MAB Közl. 10.számának 5-20 oldalain).

1990. jan.30. A MAB-klubtanács 54. rendezvényén Pályi István tartott előadást a rák-betegségről.

1990. febr.6. Az MTA rendkívüli közgyűlésén a MAB akadémikusai mellett részt vett a MAB tud.titkára.

1990. febr. 12. A TMB a MAB-székházban rendezte meg Abdullah Haj Soliman okl. bárnymérnök kandidátusi értekezésének nyilvános védését.

1990.febr.16. Bognár Rezső (1913-90) akadémikus professzor DAB-elnök temetésén, Debrecenben a MAB képviseltette magát

1990.febr.20. A MAB-klubtanács 55. rendezvényén Balassa Iván tartott előadást a környező országok magyarságáról.

1990.febr.23. Borsod-Abaúj-Zemplén megye tanácsainak szakemberei a MAB-székházban tanácskoztak az NSZK önkormányzatairól, amelyekről H.-J.Zahorka és G.Wigener jogászok tartottak beszámolót.

1990.márc.5. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a MAB-székházban társrendezője volt "A Batthyány-társaságnak a gyermekkori csontvelő transzplantáció alapítványáról" tárgyú tájékoztatónak, amelynek Velkey László, a MAB Egészségügyi Szakbizottságának tagja, a Gyermekgyógyászati Munkabizottság elnöke volt az előadója.

1990.márc.9. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága társrendezőként "Terhességmetszakítás - vetélsbefejezés" témájú tudományos ülést tartott a MAB-székházban.

1990.márc.13. Az AGIRT Innovációs Rt. a MAB-székházban rendezte meg közgyűlését.

1990.márc.20. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 13. ülését, majd tudományos ülésen öten mutatták be előző évi jutalmazott pályaműveiket ill. kandidátusi értekezéseiket.

1990.márc.27. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottsága megtartotta 10. ülését a MAB-székházban.

1990.márc.29. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépész Munkabizottsága megtartotta 18. ülését Leninvárosban.

1990.márc.30. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága társrendezésében a MAB-székházban a szegedi Szent-Györgyi Albert OTE orvosai tartottak előadást "Új törekvések a a magyar sebészetben" címen.

1990.márc.31. Az Észak-Magyarország"-ban a MAB-klubtanács rendezvényeit általánosan elmarasztaló cikk jelent meg, amelyre Kozák Imre, a MAB-klubtanács elnöke ápr. 18-án, majd az elfogadhatatlan viszontválaszra ápr.29-én válaszolt.

1990. ápr. 3. A HOM a MAB-székházban rendezte meg Viga Gyula kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját.

1990. ápr. 5. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága társrendezőként "Fertőző betegségek és terhesség" témájú tudományos ülést tartott a MAB-székházban.

1990. ápr. 5. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a MAB-székházban rendezte meg Peja Márta kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját.

1990. ápr. 9. A Heves megyei "Hírlap" ismertette Szücs László MAB-alelnök a Heves megyében dolgozó tudományos fokozattal rendelkezők adatait tartalmazó kiadványát.

1990. ápr. 9. Prof. K. Beys (Görögország) a MAB-székházban tartott előadást a polgári ítélet államjogi hatályáról

1990. ápr. 10. A MAB-klubtanács 56. rendezvényén a miskolci Hassler-énekegyüttes húsvéti koncertje hangzott el.

1990. ápr. 12. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Gastroenterológiai Munkabizottsága társrendezésében került sor a Gyöngyösi Városi Kórházban "A felső gastrointestinalis vérzések diagnosztikájának és terápiájának aktuális kérdései" tárgykörű kerekasztal-konferenciára.

1990. ápr. 17. A MAB 1990. évi pályázatát közzétette a Heves megyei "Hírlap"; ápr. 29-én az "Észak-Magyarország"-ban, máj. 12-én az "Új Nógrád"-ban is megjelent a felhívás.

1990. ápr. 18. Az MTA területi bizottságainak elnökei, titkárai tapasztalatcserén vettek részt az MTA székházában Budapesten.

1990. ápr. 24. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága Debrecenben, a DAB Orvosi és biológiai Szakbizottsága előtt számolt be tudományos kutatásainak egyes részleteiről.

1990. ápr. 24. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága megtartotta 21. ülését a MAB-székházban.

1990. máj. 3. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Automatizálási és számítástechnikai Munkabizottsága megtartotta 11. ülését az NME-n.

1990.máj.3. A MAB-klubtanács 57. rendezvényén Grétsy László tartott előadást "Nyelvében él a nemzet" címen.

1990.máj.3. A miskolci "Déli Hírlap" számolt be arról, hogy a Világbank megbízásából környezetvédelmi szakemberek találkoztak a MAB-székházban a Regionális Fejlesztési és Kutatási Intézet ill. az Északmagyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság szakembereivel.

1990.máj.7. A MAB Gépészeti Szakbizottsága az NME-n megtartotta 25. ülését.

1990.máj.7. A MAB-székházban került sor az MVR-rendszerű menedzser-konferenciára a SZTÁV-PROGRESS rendezésében.

1990.máj.10. A MAB Bányászati Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 18. ülését.

1990.máj.14. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Anyagcsere és endokrin Munkabizottsága társrendezésében került sor a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet könyvtártermében arra a tudományos ülésre, amelyen Prof. B.Weber (Nyugat-Berlin) tartott angol nyelven előadást.

1990.máj.14. A MAB Kohászati Szakbizottságának Alakítás-technológiai Munkabizottsága megtartotta 11. ülését az NME-n.

1990.máj.14. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Jogtörténeti és -elméleti Munkabizottsága a trieri egyetemmel és az NME Jogtörténeti és -elméleti Tanszékével a római jog továbbélésének problémáit tárgyalta meg a MAB-székházban.

1990.máj. 21. Az MTA közgyűlése Bócsa Iván (Kompolt) és Terplán Zénó (Miskolc) MAB-tagokat levelező taggá választotta.

1990.máj.21. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottsága megtartotta 11.ülését a MAB-székházban.

1990.máj.25. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága társrendezésében került sor a MAB-székházban a "Családközpontú szülészet" tárgyú tudományos ülésre.

1990.máj.28-30. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Mentálhigiénés Munkabizottsága társrendezésében került sor Sárospatakon a 7. nemzetközi szeminárium keretében "A fiatalok felkészítése a családi életre és családtervezésre" témájú tudományos ülésre.

1990.máj.30. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága társrendezésében került sor a miskolci Tudomány és Technika Házában, a Szilikátipari Nap keretében a "Gépesítés és automatizálás a téglá- és a tüzelőanyagiparban" témájú tudományos ülésre.

1990.jún.4. A Miskolci Városszépítő Egyesület kezdeményezésére Miskolc Megyei Város Tanácsa kiszíneztette a MAB-székház homlokzatán az 1896-ban készült akkori magyar címet.

1990.jún.4. Három-napos olasz-magyar perjogi konferencia kezdődött a MAB-székházban.

1990.jún.4. A Környezetvédelmi Világnapon a MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága "Környezetvédelem és korrózióvédelem" tárgyú ankétot rendezett.

1990.jún.6-7. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága társrendezésében került sor Miskolc-Tapolcán az "Anyagmozgatás és csomagolás kutatási-fejlesztési eredményei a tárcaprogramok tükrében" tárgyú tudományos ülésre.

1990.jún.8. Az "Ünnepi Könyvhét" keretében a MAB-székházban Ferdinánd György író találkozott olvasóival.

1990.jún.14. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága megtartotta 25. ülését Poroszlón.

1990.jún.15. A MAB-székházban tudományos ülést rendezett az MFE Északkelet-Magyarországi Terület Szakcsoportja.

1990. jún. 18. Egerben a Heves megyében dolgozó tudományos fokozattal rendelkezők 3 képviselőt választottak az újjáalakuló MAB-ba.

1990. jún. 19. Salgótarjában a Nógrád megyében dolgozó tudományos fokozattal rendelkezők 2 képviselőt választottak az újjáalakuló MAB-ba.

1990. jún. 19. A MTA területi bizottságainak elnökei és megbízottai újabb egyeztető megbeszélésen vettek részt Berényi Dénes MTA-alelnöknél.

1990. jún. 19. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Műszaki fejlesztési Munkabizottsága megtartotta 21. ülését a DIMAG-ban.

1990. jún. 20. A MAB-klubtanács 58. rendezvényén Ormos Mária tartott előadást a Trianonhoz vezető útról.

1990. jún. 21. Megjelent a MAB Közlemények 10. száma.

1990. jún. 22. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 13. kibővített ülését, amely szakbizottsági elnöki tisztségében megerősítette Berecz Endrét, döntött a szükséges munkabizottságokról, és megerősítette ill. kijelölte azok elnökeit.

1990. jún. 28. A KÖJÁL Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Állomása székházában megrendezte Selymes András kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját.

1990. jún. 28. A TMB a MAB-székházban rendezte meg Török Tamás István okl. kohómérnök kandidátusi értekezésének nyilvános védést.

1990. jún. 29. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Műszaki fejlesztési Munkabizottsága megtartotta 22. ülését az ÉM Gazdasági Kamarájában.

1990. júl. 1. Észak-Magyarország két felsőoktatási intézményének új neve: Miskolci Egyetem (ME); egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola (EKTF).

1990. júl. 24. A Miskolcra látogató Habsburg Ottó professzor a MAB-székház erkélyéről szólt néhány szót az egybegyűlteknak, majd sajtófogadáson válaszolt a díszteremben az újságírók kérdéseire.

1990. aug. 15. Iglói Gyula a miskolci "Déli Hírlap"-ban "Emléktáblák az Akadémia székházán" c. cikket írt.

1990. aug. 29. A MAB-székházban rendezték meg a Miskolci Pedagógus Szakmai Tanácsadó Testületének fórumát.

1990. aug. 30. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága megtartotta 18. ülését, az ME-n.

1990. szept. 6. A MAB Kohászati Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 16. kibővített ülését, amely szakbizottsági elnöki tisztségében megerősítette Voith Márton, döntött a szükséges munkabizottságokról, és megerősítette ill. kijelölte azok elnökeit.

1990. szept. 7. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta kibővített 22. ülését, amely szakbizottsági elnöki tisztségében megerősítette Nagy Aladárt, döntött a szükséges munkabizottságokról, és kijelölte azok elnökeit.

1990. szept. 8. Balsai István igazságügyi miniszter a MAB-székházban találkozott az önkormányzati választásokon az MDF képviselőtestületi jelöltjeivel.

1990. szept. 10. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 6. kibővített ülését, amely szakbizottsági elnöki tisztségében megerősítette Horváth Tibort, döntött a szükséges munkabizottságokról, és megerősítette azok elnökeit.

1990. szept. 11. A MAB Bányászati Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 19. kibővített ülését, amely szakbizottsági elnökké választotta - a lemondott Szilas A. Pál helyére - Tarján Ivánt, döntött a szükséges munkabizottságokról, és megerősítette ill. kijelölte azok elnökeit.

1990. szept. 11. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a MAB-székházában megtartotta 14. kibővített ülését, amely szakbizottsági elnöki tisztségében megerősítette Prónay Gábort, döntött a szükséges munkabizottságokról, és megerősítette azok elnökeit. Végül új elnevezést hagyott jóvá, az Orvosi és biológiai Szakbizottságot.

1990.szept.12. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága az egri EKTf dísztermében megtartotta 15. kibővített ülését, amely szakbizottsági elnökké választotta - a lemondott Bandur Károly helyére - Hársing Lászlót, döntött a szükséges munkabizottságokról, és megerősítette ill. kijelölte azok elnökeit.

1990.szept.12-14. A MAB Kohászati Szakbizottsága társrendezésében került sor a MAB-székházban a "4. Diósgyőri folyamatos öntési szimpóziumra".

1990.szept.12. T.Robertson, az USA magyarországi nagykövetségének első titkára a MAB-székházban sajtó fogadást tartott.

1990.szept.13. A MAB Erdészeti Szakbizottsága az egri Mátra-Nyugatbükki EFAG-ban megtartotta 2. kibővített ülését, amely a szakbizottsági elnöki tisztségében megerősítette Kovács Jenőt, megerősítette a munkabizottságok szükségességét, és megerősítette ill. kijelölte azok elnökeit.

1990.szept.17. A MAB Gépészeti Szakbizottsága az ME-n megtartotta 26. kibővített ülését, amely szakbizottsági elnöki tisztségében megerősítette Páczelt Istvánt, döntött a szükséges munkabizottságokról, és megerősítette ill. kijelölte azok elnökeit.

1990.szept.17. Prof. A. Miaczynski (Krakkó) a MAB-székházban tartott előadást a lengyelországi bíróságokról és határozataikról.

1990.szept.18. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága a GATE Kompolti Kutató Intézetében megtartotta 26.kibővített ülését, amely szakbizottsági elnökké választotta - a lemondott Szalai György helyére - Fehér Alajost, elhatározta új munkabizottságok létrehozását.

1990.szept.20. Nagy Aladár MAB-tag Bp.-en sikeresen megvédte doktori értekezését, amely alapján őt a TMB a közgazdaságtudomány doktorává nyilvánította.

1990.szept.21. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottsága társrendezésében került sor a Miskolci Városi Kórház csanyiki szanatóriumában pszichiátriai tudományos ülésre.

1990.szept.21. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottsága megtartotta 16. ülését az ME-n.

1990.szept.28. A MAB megtartotta a MAB-székházban 23. kibővített tisztújító ülését (amelynek lefolyása a Közl. más helyén részletesen olvasható).

1990.okt.1. Terplán Zénó az MTA levelező tagja, Bp.-en, az MTA-székházban megtartotta székfoglaló előadását.

1990.okt.1. Bóday Pál, az Országos Humánpolitikai Egyesület üv.igazgatója aktuális humánpolitikai kérdésekről tartott előadást a MAB-székházban.

1990.okt.4. A MAB-ot meglátogató, magyar származású Prof. P. Jónást (USA) a MAB munkásságáról Terplán Zénó elnök és Nagy Aladár tud.titkár tájékoztatta.

1990.okt.5. A MTESZ Nógrád megyei Szervezetének "20. Műszaki és Közgazdasági Hónap"-ját Szintay István, a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának titkára nyitotta meg Salgótarjában.

1990.okt.18. Neumann Miklós Ágost (Meadowbroock, PA, USA) előadást tartott a MAB-székházban bátyja, Neumann János (1903-57) munkásságának tudománytörténeti jelentőségéről (az előadás szövege a Közl. más helyén olvasható)

1990.okt.18. A MAB Kohászati Szakbizottságának Anyagtudományi Munkabizottsága a MAB-székházban megtartotta 13. ülését.

1990.okt.19. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 23. ülését, amely szakbizottsági elnökké - a szept. 28-án a MAB tud.titkárává megválasztott, és ezért a szakbizottsági elnökségről lemondott Nagy Aladár helyére - Szintay István eddigi szakbizottsági titkárt választotta.

1990.okt.19. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága társrendezésében került sor a MAB-székházban a "Laparoscopia és Hysteroscopia a modern nőgyógyászati diagnosztikában" tárgyú tudományos ülésre.

1990. okt. 22. A "Miskolci Egyetem" c. lap Terplán Zénóval folytatott beszélgetést közölte "Az MTA levelező tagja - a MAB új elnöke". Vele és Nagy Aladár tud. titkárral folytatott beszélgetést közölte a miskolci "Déli Hírlap" okt. 22-i és az "Észak-Magyarország" nov. 14-i száma.

1990. okt. 29. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottsága a MAB-székházban megrendezte 12. ülését.

1990. nov. 5. A Szemere Bertalan Közművelődési Egyesület a MAB-székházban tartotta megbeszélését.

1990. nov. 6. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagismereti és technológiai Munkabizottsága az ME-n megtartotta 15. ülését.

1990. nov. 7. A MAB Kohászati Szakbizottságának Anyagtudományi Munkabizottsága az ME-n megtartotta 14. ülését.

1990. nov. 8-9. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Korrózióvédelmi Munkabizottsága társrendezője volt a "Korrózióvédelem 90"-nek.

1990. nov. 9. Az "Észak-Magyarország" Szabadfalvi József MAB-taggal, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága tagjával, azon belül a Néprajzi Munkabizottság elnökével folytatott beszélgetést közölt.

1990. nov. 22. A HOM pótolta a MAB-székházban azokat a kölcsönképeket, amelyeket a Nógrádi Történeti Múzeum visszakért.

1990. nov. 23. A MAB Kohászati Szakbizottságának Képlékenyalkítási Munkabizottsága az ME-n megtartotta 12. ülését.

1990. nov. 26. A MAB-klubtanács 59. rendezvényén Prof. P. Jónás (Új-Mexikói Egyetem, USA) tartott előadást "A mai Magyarország az amerikai magyar emigráció szemével" címen.

1990. nov. 29. Debreczeni Elemér a MAB Bányászati Szakbizottságának tagja, azon belül a Külszíni szénbányászati Munkabizottság elnöke és Tarján Iván MAB-tag, a MAB Bányászati Szakbizottságának elnöke a MAB-székházban sikeresen megvédte közösen megírt, eltérő tézisű értekezését, amely alapján a TMB mindkettőjüket a műszaki tudomány doktorává nyilvánította.

1990. nov. 30. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 24. ülését.

1990. dec. 3-4. Az MTA rendkívüli közgyűlésén a MAB akadémikus tagjai közül részt vett Bócsa Iván a MAB alelnöke, (hozzá is szólt), Czibere Tibor, Kovács Ferenc, Páczelt István, Tarján Gusztáv, Terplán Zénó a MAB elnöke, továbbá Farkas Ottó, a MAB Kohászati Szakbizottságának tagja, azon belül a Metallurgiai Munkabizottság elnöke

1990. dec. 7. A MAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága a MAB-székházban megtartotta 5. ülését. Utána társrendezésében került sor az évvégi tudományos ülésszakra.

1990. dec. 7. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiai Munkabizottsága az Északmagyarországi Vegyiművek sajobáonyi hivatalházában megtartotta 18. ülését.

1990. dec. 10. A MAB vezetősége - a szakbizottsági bíráló bizottságok javaslatai alapján - döntött a MAB 1990. évi pályaműveinek jutalmairól (1. a Közl. más helyén a részletes beszámolót).

1990. dec. 13. A MAB megtartotta 24. ülését a MAB-székházban (amelynek lefolyása a Közl. más helyén részletesen olvasható).

1990. dec. 15. A VEAB szokásos évváró teljes ülésén a MAB képviseltette magát.

1990. dec. 20. A MAB-klubtanács 60. rendezvényén a miskolci Hassler-énekegyüttes karácsonyi koncertje hangzott el.

III.

JEGYZŐKÖNYVEK A MAB 1990. ÉVI KÉT ÜLÉSÉRŐL

J e g y z ő k ö n y v

a Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB) 1990. szept.28-i üléséről

Az ülés helye: MAB-székház díszterme.

Az ülés napirendje:

1. Tájékoztatás a MAB tagjainak választásairól (Terplán Zénó tud.titkár)
2. A MAB elnökének, alelnökének, tud.titkárának megválasztása (Tarján Gusztáv korelnök)
3. A MAB kiegészítése további négy taggal, három küldött választása az MTA esetleges kibővített közgyűlésére (megválasztott új elnök javaslatai)

A MAB 23. ülését Zambó János elnök nyitotta meg. Üdvözölte a MAB volt, megerősített, és új tagjait. A régi tagoknak megköszönte eddigi munkájukat. Terplán Zénó tud. titkár beszámolt arról, hogy

- az MTA jóváhagyott alapszabálya,
 - az MTA jóváhagyott ügyrendje,
 - a területi bizottságok (DAB, MAB, PAB, SZAB, VEAB) egyeztető tárgyalásai alapján hogyan állt össze az új MAB 21 tagja. Három csoportból tevődik össze:
 - 7 akadémikusból (alapszabály szerint),
 - 9 szakbizottsági elnökből (titkos választással, a 10-edik szakbizottsági elnök akadémikus),
 - 5 megyei küldöttből (titkos választással),
- vagyis:

- Akadémikusok: Czibere Tibor, Tarján Gusztáv, Zambó János rendes, Bócsa Iván, Kovács Ferenc, Páczelt István, Terplán Zénó levelező tag;

- Szakbizottsági elnökök: Berecz Endre, a kém. tud. doktora, Fehér Alajos, a közg. tud. kand., Hársing László, a fil.tud.doktora, Horváth Tibor, az áll.-és jogtud. doktora, Kovács Jenő, a mezőgazd.tud.kand., Nagy Aladár, a közg.-tud.kand., Prónay Gábor, az orvostud.kand., Tarján Iván, a műsz.tud.kand., Voith Márton, a műsz.tud.doktora;

Megyei küldöttek: Heves megyéből Farkas Márton, az orvostud.doktora, Kiss Péter, a mat.tud.kand., Nagy Sándor, az irod.tud.kand.; Nógrád megyéből Csíky Miklós, az orvostud. kand., Szilágyi Tibor, a fil.tud.kand.

A felsorolt 21 főből jelen volt 18 (hiányzott: Farkas Márton, Hársing László, Horváth Tibor).

Jelen volt még a régi MAB-tagok közül Bandur Károly és Szücs László, a MAB két alelnöke, továbbá Alaitner István, Budai László, Hrabecz József, Ürmössy László, Vincze Endre. Részt vett az ülésen Gerencsér Emilné, az MTA TTT tanácsosa, Kozák Imre, a MAB-klubtanács elnöke, Takács Ernőné, a MAB szervező titkára.

A beszámoló a továbbiakban arról szólt, hogy a szakbizottsági elnököket a szakbizottság tagjai és a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok; a megyei küldötteket a megye tudományos fokozattal rendelkezői titkosan választották. A szakbizottságok egyben döntöttek, mely munkabizottságokra van szükség a továbbiakban és azoknak elnökeit is megválasztották. Összefoglalva: a MAB területén dolgozó minden tudományos fokozattal rendelkező legkevesebb egy alkalommal részt vehetett és szavazhatott tudományágának szakbizottsági ülésén az MTA új alapszabályának megfelelően.

Az előzmények alapján

- a MAB 25 főből áll;
- a MAB-nak 10 szak- és 50 munkabizottsága lesz a következő 3 éves időszakban.

Zambó János elnök megköszönte a tájékoztatást, és mindazok munkáját, akik a szakbizottságok és a megyék választó üléseit előkészítették és lebonyolították. Ezután bejelentette, hogy az 1985-ben megerősített MAB befejezte munkáját.

Tarján Gusztáv korelnökként bejelentette, hogy a MAB elnökévé bárki megválasztható a hét akadémikus közül. A 18 szavazatból 10 szavazattal lehet az elnöki tisztséget elnyerni, sikertelenség esetén a második fordulóban a két legtöbb szavazatot nyert között újabb szavazás dönt. A választás titkos.

A MAB elfogadta a következő összetételű számláló bizottságot:
Tarján Iván,
Kiss Péter,
Csíky Miklós.

A szavazás eredményeként szavazat-többséggel Terplán Zénó eddigi tud.titkár nyerte el az elnöki tisztséget, akinek elsőként Zambó János előző elnök gratulált. Terplán Zénó keresetlen szavakkal mondott köszönetet a választóknak a bizalmaért. Megköszönte Zambó Jánosnak, hogy 11 éven át vezette a MAB-ot, biztosította a jó munka lehetőségét. Megígérte, mindent megtesz, hogy a folyamatosság biztosítva legyen a megbízás következő 3 évében is.

Az ülés további részét a megválasztott új elnök vezette le. Az elnöki választáshoz hasonlóan folytatódott az alelnökválasztás kevesebb jelölt között, mert Kovács Ferenc és Zambó János kérte jelölésének törlését. A két fordulós szavazás eredményeként Bócsa Ivánt választotta meg a MAB alelnöknek szavazattöbbséggel.

Az MTA új alapszabálya alapján az elnök javasolhat titkárt. Terplán Zénó Nagy Aladár MAB-tagot javasolta a tud.titkári tisztségre, amely javaslatot a MAB nyílt egyhangú szavazással elfogadta.

A MAB négy szabad helyét - az elnök javaslatára - a következőképpen töltötték be:

- Tóth Józsefet, mint a MAB területén működő akadémiai kutató hely vezetőjét és Kozák Imrét, mint a MAB-klubtanács elnökét a MAB nyílt szavazással;

- Szabadfalvi Józsefet és Velkey Lászlót, mint akik vezetésével eredményes tudományos iskola alakult ki, a MAB titkos szavazással kooptálta.

- Az MTA esetleges kibővített ülésére a MAB nem akadémikus tagjai közül - az elnök javaslatára - a MAB

Nagy Aladár,

Kozák Imre,

Prónay Gábor

MAB-tagokat delegálta.

Terplán Zénó ezután a következő hetek teendőit foglalta össze, majd megköszönve az aktív közreműködést, az ülést lezárta.

J e g y z ő k ö n y v

a Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB) 1990. dec. 13-i üléséről

Az ülés helye: MAB-székház tanácsterme

Az ülés naprendje:

1. Beszámoló az MTA 1990. dec. 3-4-i rendkívüli közgyűléséről (Terplán Zénó elnök)
2. A MAB szervezeti és működési szabályzata (Nagy Aladár tud. titkár)
3. A MAB három éves (azon belül 1991. évi) tervéről

Terplán Zénó elnök bejelentette, hogy a MAB 24. ülésén a 25 tagú MAB-ból 15 fő jelent meg, hiányzott: Berecz Endre, Csíky Miklós, Farkas Márton, Fehér Alajos, Horváth Tibor, Kiss Péter, Nagy Sándor, Páczelt István, Szilágyi Tibor, Zambó János). Jelen volt: Gerencsér Emilné, az MTA TTT tanácsosa, Takács Ernőné, a MAB szervező titkára.

Napirend előtt Láng István, az MTA főtitkára megbízásából a MAB-elnök Takács Ernőné, szerv. titkárnak sok évi kiemelkedő munkájának elismeréseként főtitkári dícsérő oklevelet nyújtott át, amelyet Takács Ernőné keresetlen szavakkal köszönt meg.

Az MTA 1990. dec. 3-4-i rendkívüli közgyűléséről szóló beszámolót Gerencsér Emilné, Bócsa Iván alelnök, Czibere Tibor, Tarján Gusztáv, Tóth József egészítette ki.

A MAB szervezeti és működési szabályzatát - Kozák Imre, Gerencsér Emilné, Tóth József, Czibere Tibor, Szabadfalvi József, Tarján Gusztáv hozzászólása után - kisebb módosításokkal a MAB egyhangúan elfogadta.

A MAB három éves tervéhez a következő javaslatok hangzottak el:

- A 200 éve született Széchenyi Istvánról egynapos tud. ülés (1991. szept. 21 körül);
- "Ideológiai kérdések a társadalomtudományban" témájú (esetleg más című) egynapos rendezvény;
- Területi bizottsági napok Budapesten (Gerencsér Emilné segítségével);
- "Médiák szerepe az egyén és a társadalom életében" tárgyú rendezvény;
- Észak-Magyarország környezetvédelmének összetett problémái.

Az "egyebek"-ben Terplán Zénó elnök beszámolt a MAB 1990. évi sikeres pályázatairól; Nagy Aladár tud. titkár ismertette hogy a MAB szak- és munkabizottságai közül melyek újjáalakulása fejeződött be.

Miután a MAB szerkesztő bizottságának eddigi vezetője nem tagja az újjáalakult MAB-nak, helyére - elnöki javaslatra - a MAB Szabadfalvi Józsefet kérte fel a teendőkre. Az elnök ezután az ülést berekesztette.

IV.

NEUMANN JÁNOS MUNKÁSSÁGÁNAK TUDOMÁNYTÖRTÉNETI
JELENTŐSÉGE

Neumann Miklós Ágost
(Meadowbrook, PA, USA)

Neumann Jánosról (Budapest, 1903. dec. 28-
Washington, 1957. febr. 8.) tudjuk, hogy matematikus
és matematikai fizikus volt. Mind az elméleti vagy
elvont, mind alkalmazott vagy empirikus tereken.
Számos területen dolgozott matematikai, fizikai,
közgazdaságtani, statisztikai, meteorológiai és más
témakörökben. Rendkívüli axiomatizáló képességgel
tudott behatolni bármely probléma alapvető lényegé-
be, és annak matematikai modelljét megalkotni, majd
megoldani. Ezen munkásságáról már sokat írtak tudós
társai, továbbá későbbi tudósok. Én azonban most
Neumann Jánosnak kevésbé ismeretes jelentőségéről
szeretnék megemlékezni, tudniillik a filozófiai
hagyatékáról, ideértve az általános és matematikai
filozófiát, a geopolitikai világnézetét is, illetve
mindebből csak annyit, amennyire az idő elegendő
lesz.

Filozófiai fejlődésének háttere a kora
ifjúsági családi és iskolai környezetünkben volt, s
erre nézve saját megfigyelésemből fogok idézni,
mint e korai korszak most már csaknem egyetlen túl-
élő tanuja.

Az első kérdés az, hogy melyik filozófusnak
a befolyását észlelhetjük a munkájában. Persze po-
zitivista és neopozitivista vagy pragmatista volt,
s így általában egyes pozitívista és neopozitivista
filozófusok befolyásáról lehet szó. De ezenkívül
volt egy bizonyos filozófus, akit kifejezetten el-
ismert, tudniillik J. W. Goethe (1749-1832).
Elvégre Goethe, egyéb tevékenységei mellett filozó-
fus is volt.

(Elhangzott Miskolcon a MAB-székházban 1990. okt.
18-án a MAB tudományos ülésén. A szerző szabad ke-
zet adott a szerkesztőnek a kézirat esetleges módosít-
ására, aki azonban csak annyit tett, hogy
Neumann János nevét mindenütt teljesen kiírta, és
esetenként lábjegyzetekkel egészítette ki a szöveget.)

Először is, ami a pozitívizmussal való ismeretséget illeti, az már kora ifjúságában a híres történetírónak W. Oneken (1838-1905) 44 kötetes művének ("Allgemeine Geschichte in Einzeldarstellungen") alapos elolvasása után, az egyes történeti eseményeknek későbbi és más forrásokból is kiegészített ismertségéből eredt. Ezeket azután - az ő kezdeményezésére - családi körben is gyakran megbeszéltük. Ezen témák között volt Brazília zászlójában az "Ordem e Progresso" felírás történeti háttere. Ez a felírás a Rio de Janeiro-ban még mindig látható Pozitívista Templom felírásából való Amor por base e ordem por princípio, progresso por fim"). Vagyis "A szeretet, mindennek az alapja, a pozitívista rendszer, mindennek a kezdete; az emberi intellektuális fejlődés előrehaladása, mindennek fölött a kívánatos végcél". Úgy tudta, hogy az 1889-ben kikiáltott új brazíliai köztársaság meg alapításának alapelve volt, a köztársaság teoretikusainak és a Brazíliai Military Club puccsjának irányítása alatt; főleg a pozitívista filozófus Benjamin Constant Botelho de Magalhães alezredes vezetése alatt és Deodore de Fonseca, a Club elnöke, az új köztársaság első leendő elnöke segítségével. Bizonyos időben Neumann János innen folytatta A. Comte (1798-1857) és a későbbi pozitivisták és neopositivisták alapelveivel való megismerkedését. S ide vezethetők vissza a saját tudósi tevékenységei folyamán felhasznált tipikusan pozitívista alapelvek: az elvont vagy elméleti tudományok elismerése mellett: pozitívabb alkalmazott irányban. Pl. gyakorlatilag ill. tapasztalatilag bizonyítható szabályok, mentesen illetve felszabadítva mindenemű teológiai és metafizikai korlát alól; **TEHÁT nem** axiómák vagy apriori szabályok, hanem konvenciók, **VAGYIS** alkalmazkodólag opportunisták megoldások, praktikus szükségletek kielégítésére.

Ami Goethét illeti, az iskolában alaposan tanulmányoztuk a "Faust" minkét részét, eredetiben és magyar fordításban. Azután is sokat vitatkoztunk róla otthon, és olykor újra elolvastuk. Különösen három idézet ragadta meg fantáziánkat.

Először is, a második rész befejező nyolc sora: "Alles Vergängliche/ Ist nur ein Gleichnis;/ Das Unzulängliche, / Hier wirds Ereignis;/ Das Ewig-Weibliche/ Zicht uns hinan". "Csak földi példakép /minden mulandó;/ itt lesz a csonka ép/ s meg-

bámulandó;/ mit szó nincs mondani,/ itt végbe ment;/ az Örök Asszonyi / vonz odafent". (Ez és a következő magyar idézetek Kálnoki László és Jékely Zoltán fordítása.)

Ez a befejező nyolc sor többféleképpen is értelmezhető. Mi úgy okoskodtunk, hogy a természet megnyilvánulásai mögött létezik egy olyan egyesítő erő, amit mi itt ezen a földön nem érthetünk meg teljesen, de megpróbáljuk a rendelkezésünkre álló eszközökkel magyarázni. Neumann János ebben a szelimbemben az ő rendelkezésére álló eszközeivel magyarázta a Természet rejtélyeit. pl. az atomok szerkezetét, a kvantummechanika eszközeivel. Az időjárás jelenségeket és az időjárás előrejelzésének lehetőségeit, a numerikus meteorológia segítségével. A központi idegrendszer működését a számítógépek logikájának analógiája útján. A genetika és öröklődés titkait az önmagukat újraalkotó automaták elméletével.

A második Faust-idézet az első részben van. Mielőtt útnak indulnak. Faust kérdésére: "Wohin soll es nun gehn?" "Nos hát, hová megyünk?", Mefisztó így válaszol: "Ahová akarod, kis-, nagyvilágod mind bejárható". Tanulmányaink szerint a "kisvilágot" a Faust első részével azonosítottuk, amely a magányos ember érzelmeivel és szenvedélyeivel foglalkozik. A "nagyvilágot" viszont a második résszel azonosítottuk, amely már nem a magányos embernek, hanem másokkal együtt végzett tevékenységeiben, mint a társadalom tagjainak kifinomult szellemi ambícióit tárgyalja. Ennek a témának vitatása aztán a szakembereknek szakmájukon belüli társadalmi felelősségének kérdéséhez, majd később Neumann Jánosnak a tudósok társadalmi felelősségéről alkotott véleményéhez vezetett.

Harmadszor, Faust monológja az első rész elején: "Im Anfang war die Tat." "Kezdetben volt a tett". És az ennek megfelelő kijelentés a második részben: "Die Tat ist alles, nichts der Wahn" "A tett minden, a dicsőség semmi". Ezt azután megbeszéltük a cselekvésnek fontosságával kapcsolatban merőben elméleti bölcselekedésekkel szemben, ami viszont később Neumann Jánosnak saját szakmájára vonatkozó véleményéhez vezetett a praktikus tapasztalatok értékére vonatkozólag.

Ennyit Goethéről. Ez nem azt jelenti, hogy mi kizárólag Faust Mefistó-ördögével foglalkoztunk. További ördögöket is vitattunk, illetve szerepüket Mefistóval összehasonlítottuk. Két fontos példa: Madách Imre (1823-64) "Az ember tradédiájá"-nak Lucifere és Molnár Ferenc (1878-1954) "Ördög"-e. Ezekkel most nem töltöm az időt. Nem tudok azonban ellenállni a kísértésnek, hogy el ne mondjam, ami a Budapesti Műszaki Egyetemen jutott eszembe. A "Vicinális Dugóhúzó", ami Mihály fivérünknek, mint műegyetemi hallgatónak kedvenc olvasmánya volt, és amely kötetek egyes cikkeit ugyancsak megvitattunk családi körünkben. Például "Az ember tragédiájá"-nak egyik rövid paródiájában a következő olvasható. Az Úr: "Be van fejezve a nagy mű, igen./ Forog a gép, az alkotó pihen./ Évmilliókig eljár tengelyén...". Lucifer: "Épp ez az, amit nem hihetek én./ Sűrűlódás, ha föllép egy renitens csapon,/ égett olajszagra ébredsz egy szép napon." Az otthoni viták persze a világ-egyetem asztronómiai kérdéseire vonatkoztak.

További példák is említhetők a "Vicinális Dugóhúzó"-ból. A biztonsági tényezők felvételéről az egyik nagyszerű professzor ezeket mondta: "A biztonsági tényezőket úgy kell megválasztani, hogy a híd, használatának első öt évében lehetőleg egyetlen egyszer se dőljön össze". Az otthoni viták itt a biztonsági tényezők megválasztására, s a következményeknek statisztikai valószínűségére vonatkoztak, amivel Neumann János már akkor foglalkozott, bár még nem volt statisztikus. Még egy példa annak bizonyítására, hogy a technológiai kérdések mindig napirenden voltak. Egy karikatúra alatt ez olvasható: "Mérnök múzsa ám nem szittya, / van neki teodolitja. / Ni, Oltay ott mit akar? / Nézi, jó-e a pí csavar?"

Természetesen nagy hatással volt Neumann Jánosra és testvéreire a 20-as évek tanítási és nevelési rendszere a farsori evangélikus gimnáziumban, amennyiben az az 1867-es kiegyezés utáni képzési hangulatot jellemezte Eötvös József (1813-71) szellemében a Mária Terézia "Ratio Educationis"-ának (1777) és II. József (1741-90) által bevezetett újítások folytatásaként. Ez - többek között - a következő jellegzetességekkel bírt: szabadelvűség; az egész világra irányuló nyitottság illetve kulturális érdeklődés; humanizmus; más kultúrákkal, más nyelvekkel való megismerkedés (pl. a földrajz és történelem tanítása útján is), de nem azzal, hogy vajon szeretjük-e vagy sem, avagy hogy azok jobbak vagy rosszabbak, mint a mienk, hanem annak tudatában, hogy együtt kell élni, meg kell velük tehát ismerkedni.

* Oltay Károly (1881-1955) akadémikus professzor, a budapesti műegyetemen a Geodéziai Tanszéket vezette (1913-55).

Ugyancsak ide vezettek apánk nemzetközi üzleti utasainak tanulságai, gyakran családjával együtt, részben nyaralással összekötve. Ezáltal is már aránylag korán megismerkedtünk más világok létezésével. De ide tartozott nagyapánk nagy családjában, számos unokái számára egy-egy francia és német nevelő (valójában tanítók és tiszteletbeli családtagok) jelenléte azon célból, hogy korán tanuljunk nyelveket, illetőleg megismerkedjünk ezeknek a nyelveknek alapjaival és kiejtésével. Mindehhez járult a fasori gimnázium klasszikus latin és görög tananyaga, valamint a modern német nyelv és irodalom tanítása is, alighanem a "Ratio Educationis" maradványa, de mégiscsak ugyanezen célok - más kultúrákkal való megismerkedés - elérésére.

Számos további példám van még Neumann János filozófiai erkölcsi és tudományos fogalmainak kialakulási hátterére, amely fogalmak azután később, evolúciójuk másik végén megint megjelentek az érett tudós munkájában. Ezek közül fogok most néhányat említeni, de nem állítom, hogy feltétlenül okozati összefüggés volt a korai környezetben való kialakulás és az érett tudós munkáiban való megjelenés között. Csupán azt állítom, hogy az én szemszögömből egy érdekes korrelációt jelentett.

Az ebédlőasztal körül gyakran hallgattuk apánkat, aki nemzetközi ipari és kereskedelmi ügyekkel foglalkozó ügyvéd és bankár volt, amint saját szakmájáról, annak elméleti alapjairól szólt (vagyis a mérleg-értelmezés és hitel minősítésének kritériumairól; a gyakorlati alkalmazásokról; a befektetési lehetőségek megítéléséről és kiválasztásáról). Ezek a beszélgetések azután általában a különféle foglalkozások elméleti alapjai és azoknak gyakorlati kihasználása közötti összefüggését vizsgálták, ami Neumann Jánosnak később kifejtett véleményéhez vezetett a matematikusok szempontjából. Például Neumann János későbbi elmélkedései a matematikának mint tudománynak kettős jellegéről: egyrészt tiszta vagy elvont, másrészt alkalmazott vagy empirikus. Az utóbbival kapcsolatban nagyon erősen hangsúlyozva, hogy a matematikának egyes legfontosabb alapforrásai praktikus szükségletekből eredtek (mint például a geometria vagy a differenciálszámítás, illetve a matematikának szigorúan rideg alapszabályaival kapcsolatos évszázadeleji viták, amelyek végeredményben rugalmasan opportunistá megoldáshoz vezettek.

Apánk azután ipari vállalkozásainak műszaki hátteréről is beszélt. Például, ha egy sajtóvállalkozásról volt szó, akkor betűtípus-mintákat hozott haza, s a könyvnyomda gépeit tárgyaltuk. Ha viszont egy textilvállalatról volt szó, például a Hungária Jacquard Textilszövő Gyárról, akkor a társalgás Jacquard automatikus szövőszékének modernizálásához

vezetett. Talán nem véletlen, hogy Neumann János jóval később az IBM lyukkártyáival került kapcsolatba.

Az ilyen beszélgetések során számos más téma is felmerült: politika, pszichológia, biológia, ..., színház, művészet és irodalom (például a Pester Lloyd "Theater Kunst und Literatur" rovata), már abban az időben bizonyítva Neumann János sokoldalú kíváncsiságát.

Ide tartozik például az annakidején új pszichoanalízis megbeszélése. Ehhez nagyban hozzájárult közeli rokonunk Ferenczi Sándor (1873-1933) jelenléte a családi körben. Ez Neumann János későbbi tanulmányaira is hatott, az agyvelő és általában a központi idegrendszer működésével kapcsolatban.

Középiskolai tanulmányainkból emlékeztünk arra, hogy a szem recehártyáján (retinán) lévő fényérzékeny receptorok olyan szerepet játszanak, mint az ezüstszemcsék a fotonegativ filmen, vagyis egy részletes kép van vetítve a retinára. Neumann János mindjárt megjegyezte, hogy talán ez nem ilyen egyszerű, mert a retina csak mintákat tud dinamikusan rögzíteni, de nem teljes képeket. S aztán rámutatott arra a meglepő tényre, hogy míg az emberalkotta kapcsolótáblákon a vezetékkötegek hátrafelé irányulnak, a retinán azok előre haladnak, egy áttetsző közegben, mielőtt visszafordulnak és az optikai ideg útján hagyják el a szemet.

Egy másik beszélgetés témája egy összehasonlítás volt. Míg a fülnél látszólag lineáris bemenetről van szó, addig a szemnél többdimenziós vagy területi bemenet az eset. De Neumann János itt is felhívta figyelmünket arra, hogy ez megtevesztő lehet, minthogy a csigajárat (cochlea) nem csupán a változó hangfrekvenciák sorozatát rögzíti, hanem a bennünket körülvevő hangvilág más tulajdonságait is.

Ezek a korai érdeklődések ismételten fellelhetők az érett tudósnak a központi idegrendszer áramköreivel, a füllel kapcsolatban pedig Fourier soraival való vizsgálódásainál.

Most pedig lássunk egy korai példát az axiomatikusan logikus következtető-képességére. Egy rejtvény egy angol nyelvű költeménnyel kapcsolatban. Ki írta ezeket a sorokat? "They know this well my baron and my men, Gascony, England, Normandy, Poitou. / That I had never follower so low / Whom I would leave in prison to may gain. / I say this not as a reproach to them, / But prisoner I am". Avagy inkább az én szavaimmal: "Gascony-i, Angliai, Normandiai és Poitou-i társaim és báróim nagyon is jól tudják, hogy én sohasem hagytam volna börtönben szenvedni még a legszegényebb alattvalómat sem, merőben az én anyagi érdemeim miatt. Ezt én nem szemrehányásból mondom, dehát még mindig fogoly vagyok". - Minthogy

x A miskolci szülött Ferenczi Sándor orvosra 1987. nov. 1-2-án emlékezett meg a Miskolci Akadémiai Bizottság nemzetközi tudományos ülészsaka.

nem tudtam a választ, megkérdeztem János bátyámat, s ő habozás nélkül azonnal rávágta: "Első, vagyis Oroszlánszívű Richárd".* - "Ismerted ezt a verset?" - "Nem"- "Akkor honnan tudtad, hogy ki írhatta?" - "Nagyon egyszerű - volt bátyám válasza - Gascony, Anglia, Normadia, és Poitou csak a korai Plantagenetek alatt voltak egy hűbéri kézben". S aztán hozzáfűzte, ebből könnyű volt Richárd keresztes hadjáratait és ausztriai fogságát felidéznie. És még megjegyezte, hogy ez egy fordítás, minthogy a korai Plantagenetek nyilván nem modern angolt, hanem egy középkori francia nyelvjárást beszéltek. Ez tehát a korai axiomatizáló képességére volt példa (Sokkal később tudtam meg, hogy a fordító H. Adams** s ez csak egyike volt Richárd számos tökéletes verseinek, amelyeket H. Adams "az angol irodalom gyöngyszemeinek tekintett.")

A következő példa viszont a későbbi statisztikusnak szemléletmódját mutatja. A Titanic hajó katasztrófája még évekig szerepelt a lapok főcímei között, különösen azután, hogy az amerikai Szenátus és az angol Kereskedelmi Minisztérium vizsgálatainak részletes eredményei ismertekké váltak. Engem meglehetősen izgatott az a feltevés, amely szerint, ha a kritikus tényezőknek csak egyike is elmaradt volna, akkor a tragédia elkerülhetővé vált volna. Neumann János szerint ez a gondolatmenetem nem volt logikus, s szerinte a következőket kellett volna gondolnom: "Hogyha más taláalomra felvett körülmények alakultak volna...de akkor talán egyik másik rosszabb is lehetett volna. Példa: az egyik jelentős tényező Murdoch első tiszt parancsa a hajóhídról így szólt: "Hardastarboard - full speed astern", vagyis "Teljesen jobbra - teljes gőzzel hátra!" Utólag visszatekintve ez a parancs talán nem a legjobb volt. De helyettesítsük ezt egy erős széllel vagy viharral, s akkor talán egyetlen mentőcsónakot sem lehetett volna vízre engedni!" - Nem emlékeztet-e ez is bennünket egy jövőbeli statisztikus okoskodására?

Azután tágabb értelemben megvitattuk az ügyet érintő erkölcsi kérdéseket is. Például kinek a felelőssége a vezető helyen lévő embereket veszélyhelyzetben vagy pánikban való helyes viselkedésre tanítani.

* Oroszlánszívű Richárd (1159-99) a Plantagenet-dinasztiából származó angol király.

** H. Adams (1838-1918) amerikai író volt.

Ebben az esetben a hajóstisztek kiképzéséért a nagybességű manőverezés esetére? Kinek a felelőssége lett volna a hajónak a további mentőcsónakokkal való felszerelése, amelyekre a csónakdaruk tervezve voltak? Vagy például S. Lord kapitánynak, a közelben lévő Californian gőzös parancsnokának mulasztásáért járó felelősség, amikor a Titanic első vészjelzését meglátták, amennyiben nem utasította azonnal rádiós tisztjét, aki már visszavonult, hogy kapcsolja be a rádióját. Felelős volt-e közvetve vagy közvetlenül J.P. Morgan bankár, az International Mercantile Marine (Nemzetközi Kereskedelmi Hajózási Vállalat) alapítója és tőkéstársa mind a Titanic White Star Line-jének, mind a Californian Leyland Line-jének a tulajdonosa? - Mindez megint annak a témának megbeszéléséhez vezetett, hogy mi a lényege a szakemberek társadalmi felelősségének a maguk működési területén.

Az ebédlőasztal körül apánk gyakran beszélt a magyar kulturális hagyaték megőrzésének jelentőségéről is Most csak egyetlen példát említek meg ennek későbbi hatásáról. A nem-euklidesi geometriával kapcsolatban Neumann János mindig Bolyai János nevét (1802-60) említette elsőnek. Ha mások csak Riemann-t vagy Lobacsevszkij-t* említették, bátyám azonnal hozzáfűzte Bolyait.

Ugyancsak sokkal később, princetoni társadalmi környezetben, az 1930-1940-es években, Neumann János gyakran kritizálta a jelenlévők hiányos ismereteit magyar kérdésekkel kapcsolatban. Például hogyha mások meglepetéssel csodálkozva fedezték fel, milyen sok kiváló, híres magyar létezett. Erre így reagált: "Hát persze, nemcsak a nagy holywoodi nevek, mint Lukács Pál vagy Bánky Vilma,** hanem Liszt Ferenc és Semmelweis is, sőt: két Bolyai és két Eötvös!"

Talán itt kell megemlíteni a margittai Neumann név használata is, amit Neumann János mindig követett. Zürichi egyetemi beiratkozási levelezése és okmányai "John Neumann von Margitta" néven történtek. Csak később vezették be a német nyelvű könyveinek kiadói a "von Neumann elnevezést.

x B. Riemann (1826-66) neves német és N.I. Lobacsevszkij (1793-1856) neves orosz matematikus volt.

** Lukács Pál (1891-1971) és Bánky Vilma (sz.1903) neves színészek voltak. Liszt Ferenc (1811-86) és Semmelweis Ignác (1818-65) közismert hírességek. A már szerepelt Bolyai János apja: Farkas (1775-1836) is neves matematikus, Eötvös József fia: Lóránd (1848-1919) neves fizikus volt.

Neumann János szeretett vicceket vagy humoros történeteket mesélni, kellemes elbeszélő stílusban. Nem is annyira szórakoztatás céljából, hanem a viccekben rejlő mögöttes tartalom, üzenet vagy tanulság elemzésének (megvitatásának) kedvéért.

Az egyik példa. Berlinben, az első világháború idején az utcasarkon egy ember időnként elkiáltja magát: "A császár idióta". Előkerül két rendőr és felségsértésért letartóztatják. "De én az osztrák császárra gondoltam, nem a németre". - "Minket aztán nem fog becsapni. Mi nagyon is jól tudjuk, hogy melyik az idióta!" - A vicc-analízis lényege: politika, szemantikai kétértelműséggel párosulva.

Másik példa. Ferenc József (1830-1916) császár a bécsi Práterben sétál egy meleg koratavaszi délután. A padokon és pázsiton párok egymás karjaiban gyengéden ölelkezve. Őfelsége csodálkozva körülnéz, majd megkérdezi szárnysegédjét, hogy mit csinálnak ezek a fiatalok? A szárnysegéd a császár füléhez fordul s halkán válaszol, oly halkán, hogy mások azt nem hallhatták, így a történelem sem tudta feljegyezni. Őfelsége erre megegyeszer körülnéz, majd így szól: "Also machen das die Leute noch!" "Úgy, hát ezt az emberek még mindig csinálják!" - A vicc-elemzés lényege: politika és Ferenc József állítólagos szenilitására utalás az első világháború kitörésekor.

Számos további viccre emlékezem még. Most azonban csak azt szeretném megemlíteni, hogy ez a humorérzék később újra megnyilvánult, mint nagyon száraz humor, az érett tudós legkomolyabb kijelentéseinek háttérében.

Például az élő szervezetek s az emberalkotta szerkezetek összehasonlítása kapcsán. Az élő szervezet, ha megsérül, képes magát meggyógyítani. Ha viszont egy emberalkotta szerkezetet kalapáccsal laposra verünk, akkor ilyen önmeggyógyító hajlamot rendszerint nem észlelhetünk.

Második példa a nagysebességű számítógépekkel való időjárás-előrejelzéssel kapcsolatban. Nem pusztán az a kérdés hogy a számításokat gyorsabban végezhetjük, hanem az is, hogy egyáltalában elvégezzük-e? A 30 napra érvényes előrejelzés kiszámítása 1-től 30 napig tarthat. Ha 30 napnál tovább tartana, akkor valószínűleg nem végezzük el.

Harmadik példa. Az AEC (Amerikai Nukleáris Energia Bizottság) személyzeti biztonsági testülete előtt Oppenheimer* ügyének tárgyalása alkalmával bátyám tanuként szepelt. A testület ügyésze nagyon bonyolult kérdést intézett Neumann Jánoshoz, amely valamilyen komplikált feltételezett szituáción alapult (valaki rosszul cselekedett - célozva ezzel Oppenheimerre - és megkérdezte bátyámat, hogy ebben a helyzetben ő is így tett volna-e, meggyanusítva ezzel őt is).

* R. Oppenheimer (1904-67) neves amerikai atomfizikus volt.

Bátyám így válaszolt: "Ön most azt kéri tőlem, hogy tételezzem fel, valaki más helytelenül cselekedett, és azt kérdezi, vajon én is így cselekedtem volna-e ebben a szituációban? Dehát nem ugyanaz-e a kérdés, mint az, hogy mikor hagyta abba a felesége verését?"

Negyedik példa a vákumcsöves szerkezeteknek karbantartási problémáival kapcsolatban: kívánatos lenne, hogy egy 24 órából álló napon lehetőleg ne töltsünk 24 óránál többet karbantartással.

Ennyit a tréfáról és a humorról. És most hadd soroljak fel néhányat Neumann János üzenetei illetve alapelvei közül, amelyeket én az ő filozófiai hagyatékához tartozónak tekintek.

1. A "Matematiká"-nak mint diszciplínának gyakorlati jelentősége nem abból áll, hogy képesít, hogy minden problémát (matematikán kívül is) abszolút logikus objektív örök igazságokkal oldjunk meg, hanem ellenkezőleg, arra képesít, hogy praktikus rugalmas opportunizmussal kezeljük (amit csak a matematikai transzformációk elveivel, helyesebben analógiája alapján lehet elérni). Elvégre a matematika végső fokon tapasztalati tényeken alapul, illetve azokhoz vezet, még akkor is, ha állításai szigorúan logikus formát öltenek. Gyakran gyakoroljuk ugyan praktikus motivációk nélkül is, de előbb-utóbb ez is gyakorlati alkalmazásokhoz vezet, s így a tudományokban ez a "laissez faire" ("hagyjuk a jövőnek") elvének elismerését jelenti.

2. Egy óvás. Ha egy matematikai tevékenység távolkerül az empirikus forrástól, és ezáltal az elvont beltenyészet (inbreeding) és degeneráció veszélye fenyeget, akkor a legjobb orvosság az empirikus eszmék bevezetésével elérhető felújítás. Ez a gondolat alkalmazható - analógiák alapján - más foglalkozásokra és tudományos tevékenységekre is, azoknak tiszta vagy elvont elméleteinek praktikus alkalmazása kapcsán.

3. Aerodinamikát mint tudományt könnyebb művelni, ha már előzőleg repültünk mint utasok, vagy kormányoztunk mint pilóták. Vagyis megint kiemeli a gyakorlati tapasztalatok jelentőségére.

4. A tudósok társadalmi jelentősége nagymértékben megnőtt az 1942-es chicagai atommáglya óta. A tudósok most már nem folytathatják többé szabadon kutatásaikat, mentesülve az alól, hogy felfedezéseiknek esetleges felhasználásáról és következményeiről a társadalomnak be ne számoljanak.

Ezért a jövő tudósainak oktatása nem teljes, ha csupán műszaki vagy szakmai tárgyakra szorítkozik. Az oktatásnak tartalmaznia kell a történelem, jogtudomány, közgazdaságtan, államtudomány, továbbá a közvélemény és a társadalmi külvilág más tantárgyait is, de anélkül, hogy ez veszélyeztesse az alapokat, amelyeken maguk a tudományok nyugszanak.

5. A humor nyomai ne a tréfa kedvéért foglaltassanak bele az üzenetek háttérébe, hanem a tanulságoknak (különösen a kellemetleneknek) hatásosabb közvetítése érdekében.

6. Neumann János geopolitikai világnézete főleg, de nem kizárólag, a FORTUNE folyóirat 1955 júniusában megjelent "Túlélhetjük-e a technológiát" c. cikke alapján mutatható be. Először a cikk szerkesztői bevezetéséből (az ő "konstruktív pesszimizmusa, ami nem gátolja a kreativitást"). Másodszer de legfőképpen e cikkben kifejtett nézetéből, amely szerint Földünk, a rendelkezésre álló fegyverek hatáskörének figyelembe vételével (ideértve az atom-jellegűek mellett például a kémiaiakat, biológiákat, az időjárást befolyásolókat stb.) már túl kicsiny arra, hogy nemzetközi viszályokat háborúval oldjunk meg. Ez a földi élet teljes elpusztítását jelentheti, amelyben már nem lesznek sem győztesek, sem legyőzöttek. De nem is lehet előre semmilyen receptet adni a megoldásra, hanem bízunk kell a napról napra megalkuvólag és alkalmazkodólag megalkotott lépések láncolatán, megbízva az e célra kívánatos emberi tulajdonságokban, mint a türelem, rugalmasság, intelligencia.

7. A GESTALT-elmélet gyakorlati alkalmazása. A teljes egészet látta, anélkül, hogy eltévedjen az apró részletek között. Halmos Pál* szerint: Neumann János éppen a fáktól nem látni az erdőt szituáció ellenkezőjét követte, az erdőtől nem látta a fákat. Például ha egy matematikai eljáráshoz egy előzőleg már megalapozott bizonyítékra volt szüksége, nem töltött időt azzal, hogy utánanézzon és arra hivatkozzon, hanem egyszerűen és gyorsan azt újból kidolgozta. Idetartoznak az Oppenheimer-eljárás folyamán kifejtett nézetei az egész személyiség figyelembevételére vonatkozólag, az illető egyén egyes elszigetelt cselekményeitől függetlenül.

* Lásd. P.R. Halmos: The legend of John von Neumann. = Am. Math. Monthly. 80 (1973) 382/394.

8. A "közgazdaságtan" egy természettudomány-jelölt, bár még nem egészen érte ezt el. Elvégre közgazdaság-tanulmányok alig két évszázada ismeretesek, míg a többi természettudomány-nak több évszázados (sőt évezredes) múltja van. De határozottan megvédte a Közgazdaságtant azon vádak ellen, hogy az nem jó természettudomány, mert nem lehet benne kísérletezni, és mert túl kevés a rendelkezésre álló statisztikai alappéldák nagyságrendje. Ezt ő azzal cáfolta, hogy a csillagászat, mint a későbbi geometria, matematika és más tudományok alapja, kifejezetten olyan diszciplína volt, amelyben nem lehetett kísérletezni, s amelyben alig féltucatnyi alapegység állt a statisztika rendelkezésére, tudniillik a Föld, a Hold s néhány bolygó.

9. Neumann Jánosnak a mai itteni kultúrális fejlődésére vonatkozó nézete. Persze ő 1957-ben húnyt el, és így nem tudhatta, mi fog történni azután? De annakidején gyakran megbeszéltük a különböző lehetőségeket, s spekuláltunk különféle scenáriók irányában. Így teljes biztonsággal mondhatom, hogy bátyám most mit gondolt volna az itteni kultúrális életről (nem a politikairól), illetve mik lehettek volna gondolatai róluk? Ime.

Kétségtelenül új korszak előtt állunk, amely nem lesz azonos az előzővel, bár egy előző kultúrális hagyatéknak a folytatása. A fontos az, hogy az új generáció önbizalommal és felkészülten nézzen a jövő elé. Önbizalom - az bizonyára megvan. Felkészültség - hát, van elég iskola és egyetem, teljesen felszerelve a tanításra. De türelem is kell. Türelem! Itt Neumann János Ady Endrét (1877-1918) idézné: " De addig sírva, kínban, mit se várva /mégiscsak száll új szárnyakon a dal,/ s ha elátkozza százszor Pusztaszer, / mégis győztes, mégis új és magyar!" És más költeményt idézne, alighanem még egyet, illetve annak csak egy sorát emelné ki, kívánatos makacsságunk és elhatározottságunk jellemzésére: "A régi dal, a Volga menti dac!"

És most befejezésül hadd említsek egy végső emléket apánk és bátyám között, tudniillik apánk is aránylag fiatalon, 59 éves korában húnyt el 1929-ben, szintén annakidején gyógyíthatatlannak tekintett betegségben. A "Borsszem Jankó" c. lap akkor a következő gyászsorokat közölte:

margittai Neumann Miksa dr.

Egy munkás élet, sok szép akarat,
Tegnapról mára im ketté szakadt.
Alighogy heged, támad újra friss seb,
S a régi gárda kisebb, egyre kisebb.

Az ún. "régi gárda" tagjai persze itt az első világháború utáni magyarországi iparifellendülés vezetői voltak. De egy új gárda mindig követi a régit.

Neumann János esetében talán az a fontos, hogy ő általában az új generációkat tekintette az új gárdának, és azt üzentek nekik, hogy a tudományok és technológiák hihetetlenül gyors fejlődése következtében állandóan új kapuk nyílnak, új alkalmazási lehetőségekre. Így hát mire az új generáció az iskolából vagy egyetemről a gyakorlati életbe kerül, olyan új és hasznos foglalkozási lehetőségeket fog találni, amelyek tanulmányaik elkezdésekor még nem is léteztek. A tudományos vagy műszaki pályákra való előkészülés tehát nagyonis kívánatos.

Egyelőre ennyi most a mondanivalóm. Ismétlem, mindez csupán az én megfigyeléseimen alapult. Ettől függetlenül, az elmondottak és az alapul szolgáló anyagok egy olyan általános forgatókönyvbe vagy scenárióba illenek, amely nélkülözhetetlen lesz majd Neumann János jövőbeli életrajzirói számára, és általában a tudománytörténet számára is.

Köszönöm a figyelmüket!

A MISKOLCI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG (MAB) EDDIGI MŰKÖDÉSE

A MAB 1980-85 közötti működése a MAB-Közl. 6.sz.-ában olvasható (126/145 old).

A MAB 1985-89 közötti működése a MAB-Közl. 10.sz.-ában olvasható (5/31 és 59/62 old.)

A MAB FONTOSABB ADATAI 1990-BEN

1990. jan. 5. Zambó János MAB-elnök megküldte Berend T. Ivánnak, az MTA elnökének a MAB 1989. évről szóló beszámolóját.

1990. jan. 18. A "Somogyi Néplap" felhívta a figyelmet az Országos Tudományos Kutatási Alap /OTKA/ pályázataira, felhívva a figyelmet a területi akadémiai bizottságokra /többek között a MAB-ra/ is.

1990. jan. 19. A MAB megbízásából Berecz Endre, a MAB Vegyészeti Szakbizottságának és ezen belül a Környezetvédelmi Munkabizottság elnöke véleményt nyilvánított a "KVM kutatási és fejlesztési koncepciójára"-ról, továbbá a "KVM által támogatott kutatásokhoz" c. tervezetről.

1990. jan. 24. A "Pacem in Utero" a MAB-székházban rendezte meg a "Bemutatkozik a Pacem in Utero egyesület" ülését az "Orvosok és jogászok az abortusz ellen" témakörben, amelyről előzetes hírt közölt a miskolci "Déli Hírlap" 1990. jan. 17-én. 1990. jan. 25-én ugyanebben az újságban részletes tudósítás olvasható.

1990. jan. 30. Zambó János MAB-elnök megküldte Berend T. Ivánnak, az MTA elnökének "A MAB működése 1985-89 között" c. összeállítást.

1990. febr. 6. Az MTA rendkívüli közgyűlésére a MAB akadémikusain kívül az MTA elnöke meghívta a MAB tud.titkárát is.

1990. febr. 16. Az 1990. febr. 4-én elhunyt DAB-elnök Bognár Rezső (1913-90) akadémikus professzor temetésén Debrecenben a MAB-ot Terplán Zénó, tud.titkár és Takács Ernőné szerv. titkár képviselte.

1990.márc.13. A MAB-székházban rendezte meg az AGIRT INNOVÁCIÓS RT. közgyűlését, amelyről az "Észak-Magyarország" másnapi száma részletesen beszámolt.

1990.márc.31. Az "Észak-Magyarország" c. napilapban Kovács Lajos "Művelt nép?" című cikkében többek között elmarasztalta a MAB-klubtanács rendezvényeit és az NME-t. A bántó és alaptalan cikkekre Kozák Imre, a MAB-klubtanács elnöke, az NME Mechanikai Tanszékének vezetője válaszolt a napilap ápr. 18-i számában, majd a semmitmondó viszontválaszra az ápr. 29-i számában.

1990.ápr.9. A Heves megyei "Hírlap" beszámolt arról, hogy Szücs László, a MAB alelnöke összeállította a Heves megyében dolgozó tudományos fokozattal rendelkezők adatait, és azt fűzetben kiadta. Kb. 50 személyiség adatainak közzétételéről van szó.

1990.ápr.10. A MAB-klubtanács rendezvényén a miskolci Hassler-énekegyüttes húsvéti koncertet adott.

1990.ápr.17. A Heves megye "Hírlap" közzétette a MAB 1990. évi pályázati felhívását.

1990.ápr.18. A MTA területi bizottságai elnökeit, titkárait kötetlen beszélgetésre hívta meg Bp.-re Thész János, az MTA TTT vezetője. A beszélgetés célja: az MTA új alapszabályai adta lehetőségek alapján az újjászervezendő területi bizottságok problémái. A MAB részéről Terplán Zénó tud. titkár szólt hozzá.

1990.ápr.29. Az "Észak-Magyarország" közzétette a MAB 1990. évi pályázati felhívását.

1990.máj.12. Az "Új Nógrád"-ban megjelent a MAB 1990. évi pályázati felhívása.

1990.máj.21. Az MTA ezévi közgyűlésén a MAB területén két új levelező tagot választottak: Bócsa Ivánt, a mezőgazdasági tudomány doktorát /Kompolt/ és Terplán Zénót, a műszaki tudomány doktorát /Miskolc/. Az új összetételű közgyűlés máj. 24-én a lemondott Berend T. Iván helyére Kosáry Domokost választotta elnöknek, míg Láng István eddigi főtítkárt megerősítette tisztségében. Az MTA alelnökei: Berényi Dénes, Halász Béla és Ujfalussy József. A főtítkárhelyettes: Csurgay Árpád.

1990. jún. 4. A Miskolci Városszépítő Egyesület kezdeményezésére Miskolc megyei Város Tanácsa kiszíneztette a MAB-székház homlokzatán az 1896-ban készült magyar címert, amelyről a miskolci "Déli Hírlap" jún.19-i és júl.3-i száma számolt be.

1990. jún. 18. Az MTA új alapszabályzata szellemében Egerben zajlott le a Heves megyében tudományos fokozattal rendelkezők választása, kik képviseljük a MAB-ban őket? A titkos választás eredménye: Farkas Márton, az orvostudomány doktora, Kiss Péter, a matematikai tudomány kandidátusa és Nagy Sándor, az irodalomtudomány kandidátusa. Ezen kívül a MAB-tagja Bócsa Iván levelező tag, továbbá valószínű, hogy Heves megyéből kerül ki az Erdészeti ill. a Mezőgazdasági Szakbizottság elnöke, akik e tisztségük folytán ugyancsak MAB-tagok lesznek /ez a későbbi választások során valóban bekövetkezett/. A választó ülést Szücs László MAB-alelnök vezette le, bevezette Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990. jún. 19. Az MTA új alapszabályzata szellemében Salgótarjánban zajlott le a Nógrád megyében tudományos fokozattal rendelkezők választása, kik képviseljük a MAB-ban őket? A titkos választás eredménye: Csíky Miklós az orvostudomány kandidátusa és Szilágyi Tibor, a filozófiai tudomány kandidátusa. A választó ülést Bandur Károly MAB-alelnök vezette le, bevezette Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990. jún. 19. Bp.-en, az MTA-székházban ismét összeültek a területi bizottságok vezetői vagy megbizottai, hogy Berényi Dénes MTA-alelnök és Gerencsér Emilné, az MTA TTT tanácsosa jelenlétében tájékoztassák egymást a bizottságok újjáválasztásáról. A MAB-ot Terplán Zénó tud. titkár képviselte.

1990. jún. 21. Megjelent a MAB Közleményei 10. száma 111 oldalnyi terjedelmében.

1990. júl. 24. Az MDF Miskolci Szervezete meghívására Miskolcot látogatta meg Habsburg Ottó professzor, aki a MAB-székház erkélyéről szólt néhány szót az egybegyülteknek, majd sajtófogadást adott a díszteremben. A látogatásról bő beszámolók jelentek meg a helyi napilapokban aznap és másnap.

1990. aug. 15. Iglói Gyula a miskolci "Déli Hírlap"-ban Emléktáblák az Akadémia székházán" című cikket írt.

1990.szept.12.T.Robertson, az USA magyarországi nagykövetségének első titkára a MAB-székházban sajtó fogadáson válaszolt a hozzá intézett kérdésekre, amely eseményről az "Észak-Magyarország" másnapi száma beszámolt.

1990.szept.28. A MAB megtartotta a MAB-székházban 23.

kibővített tisztújító ülését.Az ülés jegyzőkönyve a Közl.

más helyén olvasható. Az újjáalakult MAB elnökké Terplán Zénót, alelnökké Bócsa Ivánt, tud.titkárrá Nagy Aladárt választotta. A jelenlévő 18 MAB-tag további négy tagot választott meg: Tóth Józsefet, mint az MTA Bányászati Kémiai Kutató Laboratóriumának igazgatóját, a kémiai tudomány doktorát, Kozák Imrét, mint a MAB-klubtanács elnökét, a műszaki tudomány doktorát, továbbá Szabadfalvi Józsefet, a történelemtudomány doktorát és Velkey Lászlót, az orvostudomány kandidátusát. Ezzel a MAB 25 tagja közül 7 akadémikus, 8 a tud.doktora, 10 a tud.kandidátusa; 17 Borsod-Abaúj-Zemplén, 6 Heves és 2 Nógrád megyében dolgozik, amely megfelel a MAB tudományos fokozatosainak megyénkénti arányaival. A MAB 25 tagja közül 12 eddig is tag volt, 13-an új tagok. Az eseményt az "Észak-Magyarország" és az "Új Nógrád" okt. 4-én rövid hírben közölte.

1990.okt.1. Az Országos Humánpolitikai Egyesület üv. igazgatója, Bóday Pál a MAB-székházban vitaindító előadást tartott "A humánpolitikai tevékenység aktuális kérdései" címen.

1990.okt.1. Terplán Zénó, az MTA levelező tagja az MTA budapesti székházában megtartotta székfoglaló előadását. Az ülést Vajda György, az MTA rendes tagja, a Műszaki Tudományok Osztályának elnöke vezette be és zárta le.

1990.okt.4. A magyar származású Prof.P.Jónás (USA) meglátogatta a MAB-ot, ahol a bizottság munkáját Terplán Zénó elnök és Nagy Aladár tud.titkár ismertette.

1990.okt.18. Neumann Miklós Ágost /Meadowbrook, PA,USA/ előadást tartott a MAB-székházban a MAB rendezésében Neumann János munkásságának tudománytörténeti jelentősége" címen. Az előadást Terplán Zénó MAB-elnök vezette be és zárta le.

1990.okt.22. A "Miskolci Egyetem" új elnevezésű egyetemi újság Terplán Zénó professzorral folytatott beszélgetést közölt "Az MTA levelező tagja - a MAB új elnöke" címen.

1990.okt.26. A miskolci "Déli Hírlap" hosszabb beszélgetést közölt Terplán Zénóval, a MAB elnökével és Nagy Aladárral, a MAB tud.titkárával.

1990.nov.14. Az "Észak-Magyarország"-ban cikk jelent meg a MAB két vezetőjével, Terplán Zénó elnökkel és Nagy Aladár tud.titkárral folytatott beszélgetésről "Tisztújítás a tudós társaságban - Helyet szorítani az európai ház asztalánál..." címen.

1990.nov.22. A HOM pótolta a MAB-székházban azokat a kölcsönképeket, amelyeket a Nógrádi Történeti Múzeum visszakért.

A visszaadott képek:

Farkas András:	Balassa Bálint mellképe
Munkásy Mihály	Honfoglalás (nyomat) Peridium Giamat Anno MDCXLVII
Barczy Pál:	Falu
Farkas András:	Tehénetetés Mégfáradva Kucsmás paraszt Prémgalléros nő
F.Zámbó István:	John Coultraft emlékére
Molnár László Géza:	Salgótarján Somlyó bánya

A tartós kiállításra kapott képek:

Domanovszky Endre:	Bella gondolkodik
Kunt Ernő:	Csónakok
Tóth Imre	Csendélet
Seres János:	Enteriőr
Pataki János:	Mária
Imreh Zsigmond:	Erdőszéle
Belányi Viktor:	Reményi Ede
Hradil Vilmos:	Miskolc 1840-ben

1990.nov.26. A MAB-klubtanács rendezvényén Prof.P. Jónás /Jónás Pál/ az USA-beli Új-mexikói Egyetem közgazdász tanára tartott előadást "A mai Magyarország az amerikai magyar emigráció szemével" címen.

1990.dec.3-4. Az MTA rendkívüli közgyűlésén a MAB akadémikus tagjai közül jelen volt Bócsa Iván /hozzá is szólt/, Czibere Tibor, Kovács Ferenc, Páczelt István, Tarján Gusztáv, Terplán Zénó, továbbá Farkas Ottó a műszaki tudomány doktora.

1990.dec.10. Ülést tartott a MAB szűkebb vezetősége, amelyen - a felkért szakbizottsági bíráló bizottságok véleménye alapján - döntés született a MAB 1990. évi pályaműveiről /1. a Közl. más helyén az erről szóló részletes beszámolót/. Ebben az évben a jutalmakat a MAB elnöke személyesen nyújtotta át dec. 13-án. A jutalmazottakról hírt közölt az "Új Nógrád" dec. 18-i, az "Észak-Magyarország", a miskolci "Déli Hírlap" dec. 19-i száma és a Heves megyei "Népújság" dec. 20-i sz.-a.

1990.dec.13. A MAB megtartotta 24. ülését a MAB-székházban, amely ülés feljegyzése a Közl. más helyén olvasható.

1990.dec.15. A VEAB szokásos évzáró teljes ülésén a MAB részéről Terplán Zénó elnök és Takács Ernőné szerv. titkár vett részt.

1990.dec.20. A MAB-klubtanács rendezvényén a miskolci Hassler-énekegyüttes Karácsonyi hangversenyt adott a MAB-székházban Sándor Zoltán vezényletével.

A MAB MUNKATERVE 1993-IG

A MAB - a szakbizottságok ill. a klubtanács terveiben foglaltakon túl - a következőkkel kíván foglalkozni:

1. Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves ill. Nógrád megye párt- és állami szerveivel való folyamatos kapcsolattartás az 1980-tól kiépített alapokon.

2. Az 1980-ban a három megye MTESZ ill. TIT vezetőivel aláírt együttműködési megállapodásban foglaltak folytatása a kialakult módon.

3. Az 1981-ben a DAB-bal aláírt együttműködési szerződés megerősítése a következő ciklusra.

4. Kapcsolattartás Észak-Magyarország társadalmi, gazdasági, szakmai intézmények vezetőivel.

5. Pályázati témák összegyűjtése, meghirdetése, a beérkező pályaművek elbírálása, a jutalmak kiosztása - a szakbizottságok közreműködésével.

6. A MAB-székház színvonalas működtetése.

7. A MAB-Közlemények évenkénti kiadása.

A MAB ülései 1991-ben:

25. 1991. márc. A MAB-székházban (előadó Kosáry Domokos, az MTA elnöke)

26. 1991 őszen. A MAB-székházban a 200 éve született Széchenyi Istvánra, az MTA 1825-i alapítójára emlékezés.

A MAB 1992-93-ra tervezett tudományos vitaülés - témái:

- "Ideológiai kérdések a társadalomtudományban";
- Területi bizottsági napok Budapesten;
- "Médiák szerepe az egyén és a társadalom életében";
- Észak-Magyarország környezetvédelmének összetett problémái.

VI.

A MAB SZAKBIZOTTSÁGAINAK EDDIGI MŰKÖDÉSE,

FONTOSABB ADATAI 1990-BEN,

MUNKATERVEIK 1993-IG

A MAB ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1984-85 közötti működés a MAB-Közl. 6.sz.a-ában olvasható
(148/152 old/

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban
(oldalain) olvasható

- 1986-ról a Közl. 7. sz.-ában (62/64);
- 1987-ről a Közl. 8. sz.-ában (96/97);
- 1988-ról a Közl. 9. sz.-ában (162/163);
- 1989-ről a Közl. 10.sz.-ában (66.old.-on).

A MAB ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI

1990-BEN

1990. jan. 24. A "Pacem in Utero" egyesület a MAB-székházban rendezte meg ülését az "Orvosok és jogászok az abortusz ellen" témakörben.

1990. febr. 23. A MAB-székházban tanácskoztak Borsod-Abaúj-Zemplén megyei tanácsainak szakemberei a "Hogyan működnek az önkormányzatok az NSZK-ban?" témában. H.-J. Zahorka ügyvéd és G.Vigener jogász válaszolt a közérdekű kérdésekre. Az eseményről részletesen beszámolt a miskolci "Déli Hírlap" másnapi száma.

1990. márc. 27. A Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottság megtartotta 10. ülését a MAB-székházban Novák István munkabizottsági elnök vezetésével.

1990. ápr. 9. Prof.K.Beys /Görögország/ a MAB-székházban "A polgári ítélet államjogi hatálya" című előadást tartott, amelyről az "Észak-Magyarország" ápr. 18-i száma részletesen beszámolt.

1990.máj.14. A Jogtörténeti és -elméleti Munkabizottság a trieri egyetem állam- és jogtudományi karával, az NME Jogtörténeti és -elméleti Tanszékeivel a római jog továbbélését beszélte meg /összesen négy előadás hangzott el német nyelven/ a MAB-székházban.

1990.máj.21. A Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottság megtartotta 11. ülését a MAB-székházban, Novák István munkabizottsági elnök vezetésével. Bókay Judit tartott előadást "A közjegyzőség jelene és jövője" címen.

1990.jún.4. Három napos olasz-magyar perjogi konferencia kezdődött a MAB-székházban, amelyről beszámolt az "Észak-Magyarország" jún.6-i száma.

1990.szept.8. A MAB-székházban találkozott Balsai István igazságügyi miniszter az önkormányzati választásokon az MDF színeiben induló képviselőtestületi jelöltekkel, amiről az "Észak-Magyarország" aznap hirt közölt.

1990.szept.10. A szakbizottság megtartotta 6. ülését a MAB-székházban, Gáspárdy László szakbizottsági titkár vezetésével, amelyen titkos szavazással a jelenlévő szakbizottsági tagok megerősítették szakbizottsági elnöki tisztségében Horváth Tibort, az állam- és jogtud. doktorát. A jelenlévők az eddigi öt munkabizottságot négyre csökkentették, változatlan elnevezéssel és változatlan elnökökkel. Az ülésen felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990.szept.17. A Polgári eljárásjogi Munkabizottság rendezésében Prof.A.Miaczynski /Krakkó/ a MAB-székházban tartott előadást "Bíróságok és határozatok Lengyelországban" címen. Az ülést Novák István munkabizottsági elnök vezette be és zárta le.

1990.okt.29. A Polgári eljárásjogi tudományos Munkabizottság megtartotta 12. ülését Gáspárdy László szakbizottsági titkár vezetésével. Előadást tartott Prof. E. Blankenburg (Amszterdam) "A hollandiai polgári eljárásjog újabb jogintézményei " címen.

1990.dec.13. Az 1990-re meghirdetett MAB-pályázatok közül a szakbizottságon belül alakított bíráló bizottság javaslatára a "Korlátolt felelősségű társaságok létrehozásának elvi-gyakorlati tapasztalati" c. témából Miskolczi Bodnár Péter (Miskolc) pályamunkája részesült jutalomban.

A MAB BÁNYÁSZATI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl. 6.sz.-ában olvasható (155/160 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban (oldalain) olvasható

1986-ról a Közl. 7.sz.-ában (66/68);
1987-ről a Közl. 8.sz.-ában (99/101);
1988-ról a Közl. 9.sz.-ában (165/167);
1989-ről a Közl. 10.sz.-ában (68/70)

A MAB BÁNYÁSZATI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990.febr.12. A TMB a MAB-székházban rendezte meg Abdullah Haj Soliman "Szuszpenziók, szennyvizek ülepitésének egységes számítási eljárása" c. kandidátusi értekezésének nyilvános védését.

A két opponens: Pethő Szilveszter a műsz. tud. doktora, a szakbizottság tagja és Juhász József, a műsz.tud.doktora, a levezető elnök Tarján Gusztáv akadémikus, MAB- és szakbizottsági tag volt. A bíráló bizottságban a MAB tud.fokozatosai foglaltak helyet: Berecz Endre, a kém.tud.doktora, Fábry György, a műsz.tud.kand., Joó Gyula, a műsz.tud.kand., Tompos Endre, a műsz.tud. kand. A jelölt megszerezte a maximális pontszámot.

1990.márc.31. A Bányászati és Kohászati Lapok Bányászat részében beszámoló jelent meg arról, hogy az OMBKE egyetemi osztálya és a MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati történeti Munkabizottsága még 1989.dec.4-én együttes tanácskozást tartott az északmagyarországi bányászati és kohászati emlékek megóvásáért, a szakmatörténeti kutatások elősegítéséért.

1990.máj.10. A szakbizottság megtartotta 18. ülését a MAB-

székházban Szilas A.Pál szakbizottsági elnök vezetésével, amelyen Somfai Attila, Tarján Iván, Debreczeni Elemér, Mating Béla, Buócz Zoltán, Takács Gábor, Balla László, Patvaros József munkabizottsági elnökök vagy megbízottak számoltak be a munkabizottságok munkájáról. Az ülésen részt vett Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990.szept.11. A szakbizottság megtartotta 19. ülését a MAB-

székházban, amelyen a lemondott Szilas A.Pál eddigi szakbizottsági elnök helyére titkos szavazással a szakbizottsági tagok Tarján Ivánt, a műsz.tud.kand.-át választották szakbizottsági elnökké. Az eddigi hat munkabizottsághoz még egy hetediket hoztak létre a jelenlévők. A következő Munkabizottságok működnek a továbbiakban: Bányászati környezetvédelmi Munkabizottság Mating Bélának, a műsz. tud.kand.-ának elnökletével, Bányászati számítástechnikai Munkabizottság Takács Gábornak, a műsz.tud.kand.-ának elnökletével, Bányászati történeti Munkabizottság Balla Lászlónak, a műsz.tud.kand.-ának elnökletével, Érc- és ásványbányászati Munkabizottság Csóke Barnabásnak, a műsz.tud.kand.-ának elnökletével, a Geo-Munkabizottság Somfai Attilának, a földtud.kand.-ának elnökletével, Külszíni szénbányászati Munkabizottság Debreczeni Elemérnek, a műsz.tud.kand.-ának elnökletével, Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottság Patvaros Józsefnek, a műsz.tud.kand.-ának elnökletével. Az ülésen felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud.titkára.

1990.nov.29. A TMB a MAB-székházban rendezte meg Debreczeni Elemér és Tarján Iván "A hidraulikus szállítás és hidromechanizáció vizsgálata és bányászati alkalmazása" című doktori közös értekezésének nyilvános védését. Érdekesség, hogy a Bíráló Bizottság elnöke Zambó János, az MTA rendes tagja; egyik tagja Tarján Gusztáv, az MTA rendes tagja; egyik opponens Terplán Zénó, az MTA lev.tagja volt, mindhárman MAB-tagok. A MAB tudományos fokozatosai közül opponens volt még Bobok Elemér, a műsz.tud.kand.-a. A jelöltek közül Debreczeni Elemér 94 %-os, Tarján Iván 100 %-os eredményt ért el. Ennek alapján a TMB mindkettőjüket a műsz.tud. doktorává nyilvánította.

1990.dec.13. Az 1990-re meghirdetett MAB-pályázatok közül a szakbizottságon belül alakított bíráló bizottság javaslatára az "Új IFE-sziták alkalmazásának árbevételi vizsgálata a BSZV Központi Üzemében" c. témából Jászay Andor (Miskolc) és Szabóné Mizser Ilona (Sajószentpéter) pályamunkája részesült jutalomban.

A MAB ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1988-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban (oldalain) olvasható

1988-ról a Közl. 9.sz.-ában (176.old.-on);

1989-ről a Közl. 10.sz.-ában (76.old.-on)

A MAB ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990.szept.13.A szakbizottság megtartotta 2. ülését az egri

Mátra- Nyugatbükki EFAG központjában, amelyen a szakbizottság tagjai megerősítették Kovács Jenőt, a mezőgazd.tud.kand.-át elnöki tisztségében. Ugyancsak jóváhagyták a már tervezett munkabizottságok továbbműködését kijelölve azok elnökeit. Az ülésen felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud.titkára. Jelen volt Takács Ernőné, a MAB szerv.titkára. Az ülésről beszámolt a a Heves megyei "Népújság" másnapi száma.

A MAB GÉPÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl. 6.sz.-ában olvasható (175/181 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban (oldalain) olvasható

- 1986-ról a Közl. 7.sz.-ában (76/79);
- 1987-ről a Közl. 8.sz.-ában (111/114);
- 1988-ról a Közl. 9.sz.-ában (178/180);
- 1989-ről a Közl. 10.sz.-ában (78/79).

A MAB GÉPÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990.márc.19. Az Anyagmozgatás és gépei Munkabizottság megtartotta 18. ülését a leninvárosi TVK-ban Lévai Imre, munkabizottsági elnök vezetésével.

1990.máj.3. Az Automatizálási és számítástechnikai Munkabizottság megtartotta 11. ülését Szentirmai László munkabizottsági elnök vezetésével az NME Elektrotechnikai és elektronikai Tanszékén. Elhangzott Kiss Dénes "A termelés-irányítás funkciói a CIM rendszerében" és Tóth Tibor munkabizottsági tag "A Számítógépes Műszaki Tervezés" szak és az "Informatika szakismereti modul tantervi struktúrája" c. előadás Vadász Dénes munkabizottsági tag korreferátumával.

1990.máj.7. A szakbizottság megtartotta 25. ülését Páczelt István szakbizottsági elnök vezetésével az NME-n. Elhangzott Cselényi Józsefnek, az Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága titkáranak "Anyagmozgató gépek és rendszerek"; Tisza Miklós, az Anyagismereti és technológiai Munkabizottság titkáranak "Képlékenyalakító technológiák és szerszámok számítógépes tervezése", Fridrik Lászlónak, az Anyagismereti és technológiai Munkabizottság tagjának "A számítógéppel segített technológiai tervezés helyzete a Gépgyártástechnológiai Tanszékén" címen.

1990.máj.21. Az MTA közgyűlése Terplán Zénó szakbizottsági tagot levelező taggá választotta, amint az a "Magyar Nemzet" másnapi számában volt olvasható.

1990.máj.30. Az Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottság - az SZTE NME-beli szakcsoportjával - a miskolci Tudomány és Technika házában megrendezte a "Szilikátipari Napot", amelynek ezúttal a "Gépesítés és automatizálás a téglá-

és a tüzelőanyagiparban" volt a témaköre. Szaladnya Sándor munkabizottsági elnök megnyitó szavai után elhangzott Péter Gyula, Balogh Botond, Lajos Sándor, Cselényi József, Illés Béla, Német János, Szaladnya Sándor hat előadása.

1990. jún. 6-7. Az anyagmozgatás és gépei Munkabizottság - az NME Szállítóberendezések Tanszékével és a GTE Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetével - megrendezte Miskolc-Tapolcán az "Anyagmozgatás és csomagolás kutatási-fejlesztési eredményei a tárcaprogramok tükrében" tárgyú tudományos ülést, amelyen, több mint 30 előadás hangzott el. A tudományos ülést Cselényi József, a munkabizottság titkára nyitotta meg és Suba Imre az OMFb főosztályvezetője zárta le.

1990. aug. 30. Az Anyagmozgatás és gépei Munkabizottság megtartotta 19. ülését az ME-n Lévai Imre munkabizottsági elnök vezetésével.

1990. szept. 3. A szakbizottság szűkebb vezetősége a legközelebbi ülést előkészítő megbeszélést tartott az NME-n.

1990. szept. 17. A szakbizottság megtartotta 26. ülését az

ME-n, amelyen a szakbizottság tagjai, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok megerősítették Páczelt Istvánt, az MTA levelező tagját a szakbizottsági elnöki tisztségben. Hosszabb vita után részben csökkentették, másrészt névváltoztatást hajtottak végre a munkabizottságokat illetően. Az Anyagmozgatási és logisztikai Munkabizottság elnöke Cselényi József, a műsz. tud. kand., az Anyagtudományi és technológiai Munkabizottság elnöke Romvári Pál, a műsz. tud. kand., az Automatizálási és informatikai Munkabizottság elnöke Szentirmai László, a műsz. tud. kand., a Gépszerkezettani Munkabizottság elnöke Döbröczöni Ádám, a műsz. tud. kand., a Matematikai és fizikai Munkabizottság elnöke Szótér László, a fiz. tud. kand., a Műszaki mechanikai Munkabizottság elnöke Szeidl György, a műsz. tud. kand. lett. Az ülésen felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára is.

1990. okt. 1. Terplán Zénó megtartotta székfoglalóját az MTA-székházban, Bp.-en "Fogaskerekek, hajtóművek, fogaskerék-bolygóművek" címen. A tudományos előadást Vajda György, az MTA Műszaki Tudományok Osztályának elnöke vezette le.

1990. nov. 6. Az Anyagismereti és technológiai Munkabizottság megtartotta 15. ülését a Miskolci Egyetemen Romvári Pál munkabizottsági elnök vezetésével.

A MAB KOHÁSZATI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl. 6. sz.-ában olvasható (184/188 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban (oldalain) olvasható

- 1986-ről a Közl. 7. sz.-ában (81/82);
- 1987-ről a Közl. 8. sz.-ában (116/118);
- 1988-ról a Közl. 9. sz.-ában (182/183);
- 1989-ről a Közl. 10. sz.-ában (83/84)

A MAB KOHÁSZATI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990. máj. 14. Az Alakítástechnológiai Munkabizottság megtartotta 11. kibővített ülését az NME-n Kiss Ervin munkabizottsági elnök vezetésével, amelyen Hatala Pál "A minőség mindenek felett - csatlakozás Nyugat-Európához" c. előadása hangzott el, majd kerekasztal-megbeszélés zárta az ülést.

1990. jún. 28. A TMB a MAB-székházban rendezte meg Török Tamás István "Ternér sósavas fém-klorid oldatok oldatkémiai sajátosságai és kapcsolatok a kloridos hidrometallurgiával" c. kandidátusi értekezésének nyilvános védését. Opponensek voltak: Czeglédi Béla, a műsz. tud. kand. és Klug Ottó, a műsz. tud. kand. A tud. vitaülést Farkas Ottó, a műsz. tud. doktor, szakbizottsági tag, azon belül a Metallurgiai Munkabizottság elnöke vezette le. A szakbizottság tagjai közül bíráló bizottsági tag volt Horváth Zoltán, a műsz. tud. doktora és Pásztor Gedeon a műsz. tud. kand. A jelölt megszerezte a maximális pontok 94 %-át.

1990. szept. 6. A szakbizottság megtartotta 16. ülését a MAB-

székházban, amelyen titkos szavazással a jelenlévő szakbizottsági tagok, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok megerősítették Voith Mártont, a műsz. tud. doktorát szakbizottsági elnöki tisztségében. Az eddigi három munkabizottság lényegében továbbra is szükséges némi elnevezés változtatással. Az Anyagtudományi Szakbizottság elnöke Bárczy Pál, a műsz. tud. kand., a Képlékenyalakítási Munkabizottság elnöke Kiss Ervin, a műsz. tud. kand., a Metallurgiai Munkabizottság elnöke Farkas Ottó, a műsz. tud. doktora lett. Felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990.szept.12-14. A szakbizottság - az OMBKE Diósgyőri Szervezetével, a ME Kohómérnöki Karával, a DIMAG Rt.-vel - megrendezte a MAB-székházban a "4. Diósgyőri folyamatos öntési szimpóziumot". Összesen 33 előadás hangzott el. Az eseményről előzetes hír jelent meg az "Észak-Magyarország" és a miskolci "Déli Hírlap" szept. 5-i számaiban, majd az Észak-Magyarország" szept. 14-i számában olvasható a megnyitóról részletes beszámoló.

1990.okt.18. Az Anyagtudományi Munkabizottság megtartotta 13. ülését a MAB-székházban Bárczy Pál munkabizottsági elnök vezetésével.

1990.nov.7. Az Anyagtudományi Munkabizottság 14. ülését az ME-n tartotta Bárczy Pál munkabizottsági elnök vezetésével.

1990.nov.9. A szakbizottság szűkebb vezetősége ülést tartott az ME-n.

1990.nov.23. A Képlékenyalakítási Munkabizottság megtartotta 12. ülést az MN-n.

1990.dec.13. Az 1990-re meghirdetett MAB-pályázatok közül a szakbizottságon belül alakított bíráló bizottság javaslatára "A DIMAG folyamatos acélöntő gépén előforduló anyaghibák értelmezése, metallográfiai hibakataszter összeállítása" témára Bollobás József - Nagy István - Putnoki Béla (Miskolc), ill. Józsa Imréné -Tomorszki Ferenc (Miskolc); a "Betétedzésű acéltuskók kéregszerkezetének hatása a hengerlésre, különös tekintettel a DIMAG Kombinált Acélművében öntött anyagra vonatkozóan" témára Büdi Ferenc (Boldva); az "Ötvözött acélok hőkezelési állapotának hatása a spektrométeres vizsgálatok mérési eredményeire" témára Lányi László (Hatvan); a "Sodrony-kötél-gyártmányok exportképességét fokozó termék- és gyártmányfejlesztések" témára Csomós József (Szirmabesenyő) - Monostory László (Mályi) pályamunkája részesült jutalomban.

A MAB KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl. 6. sz.-ában olvasható
(190/198 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban
(oldalain) olvasható

- 1986-ról a Közl. 7.sz.-ában (84/85);
- 1987-ről a Közl. 8.sz.-ában (120/123);
- 1988-ról a Közl. 9.sz.-ában (185/186);
- 1989-ről a Közl. 10.sz.-ában (83/84)

A MAB KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990. ápr. 24. A szakbizottság megtartotta 21. ülését Nagy

Aladár szakbizottsági elnök vezetésével a MAB-székházban, amelyen Kádár Béla, a közg.-tud. doktora tartott beszédet "Időszerű gazdaságpolitikai alternatívák". Részt vett az ülésen Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990. máj. 7. A MAB-székházban került sor az MVR-rendszerű menedzser-konferenciára, a SZTÁV-PROGRESS rendezésében, amelyen négy előadás és számos felszólalás hangzott, és amelyről beszámolt a miskolci "Déli Hírlap" aznapi és másnapi, továbbá az "Észak-Magyarország" másnapi száma.

1990. jún. 19. A Műszaki Fejlesztési Munkabizottság megtartotta 21. ülését a DIMAG-ban Fekete Iván munkabizottsági elnök vezetésével.

1990. jún. 29. A Műszaki Fejlesztési Munkabizottság megtartotta 22. ülését az ÉM Gazdasági Kamarában Fekete Iván munkabizottsági elnök vezetésével.

1990. aug. 10. A Magyar Urbanisztikai Társaság Északmagyarországi Területi Szervezete a MAB-székházban "Javaslatok és irányelv-vázlatok Miskolc városfejlesztési és üzemeltetési koncepciója, önkormányzati kidolgozására" tárgyú vitát és konzultációt rendezett. Előadott Dávidházi Péter és Horváth Béla.

1990.szept.7. A szakbizottság megtartotta 22. ülését a MAB-

székházban, amelyen titkos szavazással a jelenlévő szakbizottsági tagok, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok megerősítették Nagy Aladárt, a közg. tud. kand.-át elnöki tisztségében. Az eddigi négy munkabizottság helyett hármat hagytak jóvá: a Regionális fejlesztési Munkabizottság elnöke Vincze János, a Vállalatfejlesztési és -gazdálkodási Munkabizottság elnöke Szakály Dezső, a közg. tud. kand., a Vállalkozásfejlesztési Munkabizottság elnöke Tóthné Sikora Gizella, a közg. tud. kand. lett. Felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990.szept.20. Nagy Aladár MAB-tag, a közg. tud. kand. megvédte Bp.-en "Ujdonságteremtés és érték a gazdaságban" című doktori értekezését, amely alapján elnyerte a TMB-től a közg. tud. doktora tud. fokozatot.

1990.okt.4. Meglátogatta a MAB-ot a ME közgazdász vendég-professzora, a magyar származású Jónás Pál /USA/, akinek a MAB tevékenységét Terplán Zénó elnök és Nagy Aladár tud. titkár ismertette.

1990.okt.5. A MTESZ Nógrád megyei Szervezetének "20. Műszaki és közgazdasági Hónap"-ját Szintay István, a közg. tud. kand., a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának titkára nyitotta meg a salgótarjáni MTESZ-székházban "Korszerű vállalati működés tendenciái a piacgazdaságban" címen.

1990.okt.19. A szakbizottság megtartotta 23. ülését a MAB-

székházban, amelyen a MAB tud. titkárának megválasztott Nagy Aladár lemondott szakbizottsági elnöki tisztségéről. A szakbizottság elnöknek - titkos szavazással - Szintay Istvánt, a közgazdaságtudomány kandidátusát, eddigi szakbizottsági titkárt választotta meg.

1990.nov.30. A szakbizottság megtartotta 24. ülését Szintay

István szakbizottsági elnök vezetésével. Előadást tartott Prof. P. Jónás (Új-Mexikói Egyetem, USA) "Központilag irányított gazdasági rendszerek piacgazdasági átalakításának elvi és gyakorlati kérdései" címen. Jelen volt Nagy Aladár, a MAB tud. titkára.

A MAB MEZŐGAZDASÁGI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl. 6.sz.-ában olvasható (201/205 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban (oldalain) olvasható

1986-ról a Közl. 7. sz.-ában (87. old.-on);

1987-ről a Közl. 8. sz.-ában (125.old.-on);

1988-ról a Közl. 9. sz.-ában (188/189);

1989-ről a Közl. 10.sz.-ában (86.old.-on).

A MAB MEZŐGAZDASÁGI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990.máj.21. Az MTA közgyűlése Bócsa Ivánt, a szakbizottság tagját levelező taggá választotta, amely hírről a Heves megyei "Hírlap" máj. 26-i száma részletesen tudósított.

1990. jún. 14. A szakbizottság megtartotta 25. ülését Szalai

György szakbizottsági elnök vezetésével Poroszlón, az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság aponyházi kikötőjében, amelyen Stéfán Márton szakbizottsági tag tartott vitaindító előadást "A Tisza II. víztározó hatása a környezetre Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megyében" címen.

1990. szept. 18. A szakbizottság megtartotta 26. ülését a

Kompolti Kutató Intézetben, amelyen a szakbizottság tagjai, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok a lemondott Szalai György szakbizottsági elnök helyére Fehér Alajost, a közg.tud.kand.-át választották elnöknek. Kialakult továbbá, hogy az elmúlt időszakkal szakítva, a szakbizottság is alakít munkabizottságokat, amelynek elnökeire később terjesztenek elő javaslatot. A négy munkabizottság a következő: Agrárközgazdasági, Állattenyésztési, Kertészeti, ill. Növénytermelési Munkabizottság. Az ülésen felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

**A MAB ORVOSI ÉS BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG JOGELŐDJÉNEK
(A MAB EGÉSZSÉGÜGYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK)
EDDIGI MŰKÖDÉSE**

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl.6.sz.-ában olvasható
(163/172 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl.következő számaiban
(oldalain) olvasható

1986-ról a Közl. 7.sz.-ában (71/74);

1987-ről a Közl. 8.sz.-ában (104/108);

1988-ról a Közl. 9.sz.-ában (170/174);

1989-ről a Közl.10.sz.-ában (72/74)

**A MAB ORVOSI ÉS BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI
1990-BEN**

1990. jan.24. A "Pacem in Utero" egyesület a MAB-székházban rendezte meg ülését az "Orvosok és jogászok az abortusz ellen" témakörben.

1990. jan.30. A MAB-klubtanács rendezvényén Pályi István a biológiai tud.doktora tartott előadást "A rák-problémáról ma" címen.

1990.márc.5. A szakbizottság rendezésében került sor - a Magyar Vöröskereszt közreműködésével - a MAB-székházban "A Batthyány-társaságnak a gyermekkori csontvelő transzplantáció alapítványról tájékoztató" témájú tudományos ülésre, amelyre az "Észak-Magyarország" márc.3-án előre felhívta a figyelmet. Tájékoztató előadást Velkey László tszv. egy.tanár, az orvostud.kand., a szakbizottság tagja, azon belül a Gyermekgyógyászati Munkabizottság elnöke tartott.

1990.márc.9. A Perinatológiai Munkabizottság - a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályával együtt - megrendezte a "Terhességmegszakítás-vetélésbefejezés" című tudományos ülést, amelyen 7 előadás hangzott el. Az eseményről az "Észak-Magyarország"aznapi száma adott hírt. Az ülést Gaál József munkabizottsági elnök szervezte és vezette le.

1990.márc.20. A szakbizottság megtartotta 13.ülését Prónay

Gábor szakbizottsági elnök vezetésével a MAB-székházban, amelyen Madácsy László, Nagy György, Velkey László, Berkessy Sándor, Takács Sándor, Aszódi Imre, Vas József a munkabizottságok tevékenységéről számolt be. Részt vett az ülésen Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990.márc.20. A szakbizottság Prónay Gábor szakbizottsági elnök vezetésével tudományos ülést rendezett a MAB-székházban, amelyen az előző évben díjazott pályázatokról és kandidátusi értekezésekről hangzottak el előadások /összesen öt/.

1990.márc.30. A szakbizottság - a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Tudományos Bizottságával - megrendezte a MAB-székházban az "Új törekvések a magyar sebészetben" tárgyú tudományos ülést, amelyen a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Sebészeti Klinikájának következő orvosai tartottak előadásokat: Karácsonyi Sándor, Farkas Gyula, Horváth Örs Péter, Baltás Béla.

1990.ápr.5. A Perinatológiai Munkabizottság - a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályával együtt - megrendezte a "Fertőző betegségek és terhesség" című tudományos ülést, amelyen hét előadás hangzott el, és amelyről az "Észak-Magyarország" aznapi száma hírt közölt, majd az ápr.5-i sz. részletesen be is számolt. Hasonlóan részletesen tudósított a miskolci "Déli Hírlap" ápr. 6-i száma. Az ülést Gaál József munkabizottsági elnök szervezte és vezette le.

1990.ápr.5. A szakbizottság és a Gyermekgyógyászati Munkabizottság a MAB-székházban rendezte meg Peja Márta munkabizottsági tag "Adatok a gyermekkori komplex rehabilitáció kérdéseire" c. kand.-i értekezés munkahelyi vitáját, amelynek felkért opponensei Katona Ferenc, az orvostud. doktora és Simon György, az orvostud. kand. voltak. A vita-ülést Prónay Gábor szakbizottsági elnök vezette le.

1990. ápr. 12. A Gastroenterológiai Munkabizottság - a Gyöngyösi Városi Kórház Tudományos Bizottságával - a gyöngyösi kórházban kerekasztal-konferenciát rendezett "A felső gastrointestinalis vérzések diagnosztikájának és terápiájának aktuális kérdései" tárgykörben, amelyen Prónay Gábor szakbizottsági és munkabizottsági elnök moderátorsága mellett heten válaszoltak a kérdésekre.

1990. ápr. 18. A szakbizottság a DAB Orvosi és biológiai Szakbizottságának vendégeként, a DAB-székházban - Prónay Gábor, Madácsy László, Molnár László (Miskolc), Lombay Béla és Újszászy László előadásával - számolt be tudományos kutatási eredményeiről. Az ülést Molnár László, a debreceni szakbizottság elnöke vezette le.

1990. máj. 14. Az Anyagcsere és endokrin Munkabizottság - a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézettel együtt - a megyei kórház könyvtártermében tudományos ülést rendezett, amelyen Prof. B. Weber (Nyugat-Berlin) tartott előadást "Vascular Complications of Insulindependent Diabetes Mellitus" címen. Az ülést Madácsy László munkabizottsági elnök vezette le.

1990. máj. 25. A Perinatológiai Munkabizottság - a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályával együtt - megrendezte a MAB-székházban a "Családközpontú szüléset" tárgyú tudományos ülést, amelyen a megnyitó és üdvözlő szavak után kerekasztal-konferencián heten válaszoltak a feltett kérdésekre, majd hat előadás, egy videofilm és 21 poszterbemutató szerepelt programon 9 előre felkért hozzászólóval. Az eseményről részletesen beszámolt a miskolci "Déli Hírlap" aznapi, az "Észak-Magyarország" másnapi száma. Az ülést Gaál József munkabizottsági elnök szervezte és vezette le.

1990. máj. 28-30. A Mentál higienes Munkabizottság - a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társasággal, ill. a TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezetével - megrendezte a 7. Nemzetközi Szemináriumot a családtervezésről "A fiatalok felkészítése a családi életre és családtervezésre" témában

Sárospatakon, a Városházán. Összesen 20 előadás hangzott el. Az eseményről előzetes felhívást közölt az "Észak-Magyarország" máj.26-i száma, majd részletesen beszámolt az "Esti Hírlap" máj.28-i és a miskolci "Déli Hírlap" jún.6-i száma. A tudományos ülést Aszódi Imre munkabizottsági elnök szervezte és vezette le. Az ünnepélyes megnyitón üdvözlő szavakat mondott Klinger András, a MCSNTT elnöke, Takács Gyula polgármester, Terplán Zénó, a MAB tud.titkára, Prónay Gábor szakbizottsági elnök, Péntes János, a TIT helyi vezetője.

1990. jún.15. A MAB-székház adott helyet az MFE Északkelet-Magyarországi Területi Szakcsoportjának tudományos továbbképző ülésére, amelyen a következő előadások hangzottak el: Vass Zoltán "Lenyomatok és lenyomatvételi technikák az egybeöntött technológiákhoz" ; Vágó Péter "Gerostomatológia", Németh József "Protetikai ellátás meggyenkben az elmúlt öt évben" címen.

1990. jún.28. A Környezetonkológiai Munkabizottság megrendezte Selymes András "Kromoszóma-eltérések kísérletes himfómákban és termorokban, humán leukémiákban és szolid tumorokban" c. kand. értekezésének munkahelyi vitáját a KÖJÁL Borsod-Abaúj-Zemplén megyei állomása székházában, Takács Sándor munkabizottsági elnök vezetésével. Oponensek voltak: Oláh Éva, az orvostud.doktora és Ember István, az orvostud.kand.

1990.szept.11. A szakbizottság megtartotta 14. ülését a

MAB-székházban, amelyen titkos szavazással a jelenlévő szakbizottsági tagok, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok megerősítették Prónay Gábort, az orvostud. kand.-át elnöki tisztségében. A jelenlévők a következő munkabizottságokat tartották szükségesnek: a Biológiai Munkabizottságot Orbán Sándornak, a biol.tud. kand.-ának elnökletével, Gastroenterológiai Munkabizottságot Juhász Lászlónak, az orvostud. kand.-ának elnökletével, Gyermekgyógyászati Munkabizottságot Velkey Lászlónak, az orvostud. kand.-ának elnökletével, Haemato-onko-immunológiai Munkabizottságot Berkessy Sándornak az

elnökletével, Környezetegészségi Munkabizottságot Takács Sándornak, az orvostud. doktorának elnökletével, Mentál higiénés Munkabizottságot Aszódi Imrének, az orvostud. kand.-ának elnökletével, Perinatológiai Munkabizottságot Gaál Józsefnek, az orvostud. kand.-ának elnökletével, Sportbiológiai Munkabizottságot Peja Mártának, az orvostud. kand.-ának elnökletével. A szakbizottság megváltoztatta eddigi nevét: Orvosi és biológiai Szakbizottsággá. Az ülésen felszólalt Terplán Zénó a MAB tud. titkára.

1990.szept.21. A szakbizottság - a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Tudományos Bizottságával és a Miskolci Városi Szakkórház csanyiki szanatóriumával - pszichiátriai tudományos ülést rendezett a MAB-székházban, amelyen Túry Ferenc és J. Vanderlinden /Flamand Autogén Tréning és Hipnoterápiás Társaság/ tartott előadást Az ülést Prónay Gábor szakbizottsági elnök vezette le.

1990.okt.19. A Perinatológiai Munkabizottság - a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályával - megrendezte a MAB-székházban "Laparoscopia és hysteroscopia a modern nőgyógyászati diagnosztikában" tárgyú, műszerbemutatóval egybekötött tudományos ülést, amelynek keretében 11 poszterbemutatóra és ezek vitájára került sor. Az ülést Gaál József munkabizottsági elnök szervezte és vezette le.

1990.dec.7. A Perinatológiai Munkabizottság megtartotta 5. ülését a MAB-székházban. Egyben tudományos ülést is szervezett a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház-Rendelőintézet Szülészeti és Nőgyógyászati osztályával, amelyen 13 előadás hangzott el. Az ülést Gaál József munkabizottsági elnök szervezte és vezette le.

A MAB TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl. 6.sz.-ában olvasható
(208/219 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban
(oldalain) olvasható

1986-ról a Közl. 7.sz.-ában (89/91);
1987-ről a Közl. 8.sz.-ában (127/130);
1988-ról a Közl. 9.sz.-ában (191/193);
1989-ről a Közl. 10.sz.-ában (88/91)

A MAB TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990. febr. 20. A MAB-klubtanács rendezvényén Balassa Iván,
a tört.-tud. doktora tartott előadást "Magyarság a környező
országokban" címen.

1990. ápr. 3. A Néprajzi Munkabizottság a MAB-székházban
megrendezte Viga Gyula "Árucseré és migráció Észak-Magyar-
országon" c. kand. értekezésének munkahelyi vitáját Szabad-
falvi József munkabizottsági elnök vezetésével. Opponensek
voltak: Paládi Kovács Attila, a néprajz-folklór tud.doktora
és Dankó Imre, a néprajz-folklór doktora.

1990. máj. 3. A MAB-klubtanács rendezvényén Grétsy László,
a nyelvtud.kand. tartott előadást "Nyelvében él a nemzet"
címen.

1990. jún. 8. Az ezévi "Ünnepi Könyvhét" keretében a MAB-
székházban Ferdinándy György író találkozott olvasóival,
amelyről a miskolci "Déli Hírlap" máj. 31-i száma közölt
előzetes hírt.

1990. jún. 20. A MAB-klubtanács rendezvényén Ormos Mária,
az MTA lev.tagja tartott előadást "A Trianonhoz vezető út"
címen.

1990. aug. 29. A MAB-székházban rendezték meg a Miskolci
Pedagógus Szakmai Tanácsadó Testületének fórumát a tanév-
kezdéssel kapcsolatos kérdésekről.

1990. szept. 12. A szakbizottság megtartotta 15. ülését

az egrí Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola dísztermében, amelyen a már régebben lemondott Bandur Károly szakbizottsági elnök helyére titkos szavazással a jelenlévő szakbizottsági tagok, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok Hársing Lászlót, a filozófiai tud. doktorát választották elnöknek. Az eddigi hét munkabizottság helyett a jelenlévők hatot fogadtak el, részben névváltoztatással: a Filozófiai, politológiai és szociológiai Munkabizottságot a szakbizottsági elnök vezetésével, Irodalmi Munkabizottságot Gál István elnökletével, Néprajzi Munkabizottságot Szabadfalvi Józsefnek a tört. tud. doktorának elnökletével, Neveléstudományi Munkabizottságot Király Gyulának, a nev. tudomány kand.-ának elnökletével, Nyelvtudományi Munkabizottságot Budai Lászlónak, a nyelvtud. kand.-ának elnökletével, Történelemtudományi Munkabizottságot Nagy Józsefnek a tört. tud. kand.-ának elnökletével. Az ülésen fel szólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990. nov. 5. A Szemere Bertalan Közművelődési Egyesület a MAB-székházban tartotta megbeszélést Szabadfalvi József MAB-tag, az egyesület elnöke vezetésével.

1990. nov. 9. Az "Észak-Magyarország"-ban hosszabb beszélgetést közöltek Szabadfalvi József MAB-taggal, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága tagjával, azon belül a Néprajzi Munkabizottság elnökével.

1990. dec. 13. Az 1990-re meghirdetett MAB-pályázatok közül a szakbizottságon belül alakított bíráló bizottság javaslatára az "Adács társadalmi, gazdasági és demográfiai viszonyai a 18.-19. sz.-ban" témára Horváth Mihály (Gyönös) pályamunkája részesült jutalomban.

A MAB VEGYÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK EDDIGI MŰKÖDÉSE

Az 1980-85 közötti működés a MAB-Közl. 6. sz.-ában olvasható (223/226 old.)

Az 1986-89 közötti működés a MAB-Közl. következő számaiban (oldalain) olvasható

- 1986-ról a Közl. 7. sz.-ában (93/94);
- 1987-ről a Közl. 8. sz.-ában (132/134);
- 1988-ról a Közl. 9. sz.-ában (195/196);
- 1989-ről a Közl. 10. sz.-ában (93/94).

A MAB VEGYÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGÁNAK ADATAI 1990-BEN

1990. jan. 19. Berecz Endre szakbizottsági elnök - a MAB megbízásából - véleményt nyilvánított a "KVM kutatási és fejlesztési koncepciója"-ról, továbbá a "KVM által támogatott kutatásokhoz" c. tervszövegről.

1990. máj. 3. A miskolci "Déli Hírlap" részletesen beszámolt arról, hogy előző nap a Világbank megbízásából nyolc környezetvédelmi szakember tartózkodott Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, és a MAB-székházban találkoztak a Regionális Fejlesztési és Kutató Intézet, továbbá az Északmagyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság munkatársaival.

1990. jún. 4. A Környezetvédelmi Világnap alkalmával a Környezetvédelmi Munkabizottság "Környezetvédelem és korrózióvédelem" c. ankétot rendezett több északmagyarországi céggel.

1990. jún. 22. A szakbizottság megtartotta 13. ülését a

MAB-székházban, amelyen titkos szavazással a jelenlévő szakbizottsági tagok, továbbá a tudományos fokozattal rendelkező nem szakbizottsági tagok megerősítették Berecz Endrét, a kémiai tudomány doktorát szakbizottsági elnöki tisztségében. Az eddig működő négy munkabizottságot a továbbiakban is szükségesnek ítélték az eddigi elnökökkel.

Miután Berecz Endre lemondott a Környezetvédelmi Munkabizottság elnökségéről, helyére a jelenlévők Woperáné Serédi Ágnest, a műsz. tud. kand.-át választották. Az ülésen felszólalt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára.

1990. szept. 21. A Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottság megtartotta 16. ülését az ME Vegyipari gépek Tanszéken Szabó Mihály munkabizottsági elnök vezetésével.

1990. nov. 8-9. A Korrózióvédelmi Munkabizottság - a MTESZ-szel és DAB-bal - rendezői szerepet vállalt "Korrózióvédelem 90" országos tudományos ülésen.

1990. dec. 7. Az Agrokémiai Munkabizottság megtartotta 18. ülését Mogyoródi Ferenc munkabizottsági elnök vezetésével az Északmagyarországi Vegyiművek sajobáonyi hivatalházában, amelyen előadást tartott Krisztián József (Kompolt) "A magyar mezőgazdaság helyzete, átalakulása és várható hatása az agrokémiára" és Kadlicskó Béla (Putnok) "A talajerőgazdálkodási kísérletek eredményei 1990-ban" címen.

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-93-ra általánosan:

- A legfontosabb törvények meghozatalában aktív közreműködés (előzetes vélemények kialakítása, tudományos elemzése);
- Észak-Magyarország sajátos helyzetének tudományos elemzése, a helyi jogtudományi kutatások koordinálásában való közreműködés;
- A tudományos utánpótlás képzésének figyelemmel kísérése, az ME ÁJ kari Tudományos diákköri mozgalom, demonstrátori rendszer, az aspirantúra elemzése);
- Szakmai nyilvánosság fórum, és kontroll biztosítása a tudományos fokozat megszerzése előtt álló szakembereknek;
- A jogi felsőoktatás fejlesztésében való közreműködés (a tantárgyi reformok, korszerűsítésének segítése);
- Hatékony pályázati témák megfogalmazása és ösztönzés a pályamunkák benyújtására elsősorban a fiatalabb szakemberek között;
- A jogi informatika országos és helyi fórumokon történő bemutatása;
- A helytörténeti tudományos kutatásokba való bekapcsolódás.

BÁNYÁSZATI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

- A 3 éves alapvető célkitűzésekkel (1.lent) összhangban a szak- és tudományterület országos ill területi helyzetképeinek kialakításához a munkabizottsági tevékenység beindítása;
- A munkabizottságok eredményeinek figyelemmel kísérése támogatása, elősegítése, tájékozódás;
- Időszerű feladatok megtárgyalása.

1991-93-ra általánosan:

- Együttműködés az MTA Bányászati Tudományos Bizottságával, az ME-vel (elsősorban a Bányamérnöki Karral), az MTA Bányászati Kémiai Kutató Laboratóriumával, továbbá az északmagyarországi szakmai társvállalatokkal: a BSZV-vel, a MSZV-vel, az OÉÁ Regionális Műveivel, az ÉSZAKKŐ-vel, az ÉVIZIG-gel stb.;
- Országos és területi helyzetképek kialakítása a munkabizottságok segítségével (1992-ben szakbizottsági tudományos vitaüléssel);
- Munkabizottsági rendezvények támogatása: bányászat-történeti objektumok a régióban; környezetkímélő technológiák hulladékkezelés és -előkészítés; a külszíni szénbányászat műszaki fejlesztése; rekultiváció; KÖJÁL-tevékenység a bányászatban; a mélyművelés új technológiái; a régióban előforduló ásványi nyersanyagok földtani ill.környezetföldtani vizsgálata, áttekintése; iparági hardver- és softver-állományok, - fejlesztések;
- Észak-Magyarország fiatal szakemberei tudományos eredményeinek figyelemmel kísérése, segítése;
- Évenként két szakbizottsági ülés szervezése; pályázati kiírások szorgalmazása;
- Más regionális bányász jellegű bizottságokkal rendszeres kapcsolat

ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

- "Az erdő közjóléti szerepe az északmagyarországi középhegységben" c. témakör folytatása;
- Az északmagyarországi középhegység tölgyeseinek pusztulásával kapcsolatos legújabb kutatási eredmények megvitatása.

1991-93-ra általánosan:

- Az elmaradott térségek fejlesztési koncepcióján belül az erdőtelepítés és a közhasznú munkák összehangolása;
- Az erdővédelem, környezetgazdálkodás és iparfejlesztés kérdései az északmagyarországi középhegységben;
- A szakember-képzés helyzete, az erdőgazdálkodás és fafeldolgozás középszintű szakember-utánpótlásának képzési tervei a mátrafüredi oktató bázison;
- Az erdőtörvény és ezen belül a vadászati törvény megvitatása.

A munkabizottságok tervei:

Erdőgazdálkodási munkabizottság:

- "Az erdő- és a vadgazdálkodás összhangja, különös teü kintettel a készülő erdő- és vadászati törvényre";
- "Az erdei szaporítóanyag-termelés korszerűsítésvel kapcsolatos újabb eredmények"
c. témakörök megvitatása.

Műszaki fejlesztési Munkabizottság:

- "Az északmagyarországi középhegység faipari bázisának fejlesztése";
- "A hegyvidéki erdőgazdálkodás fejlesztése a legújabb kutatási eredmények alapján"
c. témakörök megvitatása.

Nemzeti Park és természetvédelmi Munkabizottság:

- A környezetvédelem és az iparfejlesztés összehangolása az észak-magyarországi középhegységben, tekintettel az energetikai ágazatok fejlesztési koncepciójára
c. témakör megvitatása.

Oktatási Munkabizottság:

- A szakközépiskolai oktatás és a szakmunkásképzés helyzete az erdészeti ágazatban, a középtávú fejlesztési terv.

GÉPÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

- A tudományos továbbképzés időszerű kérdéseiről vitaülés;
- A miskolci gépészmérnökképzés korszerűsítéséről vitaülés;
- A robotizálás áttekintése a Szerencsi Csokoládé Gyárban (az Anyagmozgatási és logisztikai Munkabizottság rendezésében);
- A "Géptervezők 8. Országos Szemináriumának" segítése (a Gépszerkezettani Munkabizottság rendezésében);
- A "6. Magyar Mechanikai Konferencia" és az "Áramlástani Konferencia" segítése (a Műszaki mechanikai Munkabizottság rendezésében).

1991-93-ra általánosan:

Tematikus feladatok

- Gépipari szakmai, tudományos, kutatási-fejlesztési problémák áttekintése, megvitatása;
- A tudományos továbbképzés, minősítés rendszerének kialakításában való részvétel;
- A gépészmérnökképzés modernizálásának megvitatása;
- Észak-Magyarországot érintő gépipari kutatási-fejlesztési problémák megoldásában való részvétel, a célszerű szerkezetváltás segítése.

Szerkezeti feladatok:

- Évente 2-3 ülés az ME-n, a MAB-székházban vagy a régió ipari üzeimben;
- Nemzetközi, országos vagy regionális tudományos ülések szervezése, rendezése, segítése (részben más intézményekkel);
- Folyamatos tájékozódás a munkabizottságok tevékenységéről (kiemelkedő témák szakbizottsági meghallgatása);
- A DAB megfelelő szervezeti egységeivel az együttműködés továbbfejlesztése;
- Pályázati kiírások szorgalmazása az elbírálásban való részvétel;
- Más szervek esetleges felkérésére vélemény-nyilvánítás, javaslatok megfogalmazása.

Az "Anyagmozgatás és logisztikai Munkabizottság" munkaterve

1991-re:

- Febr. újraalakuló ülés; program-megbeszélés; vitaülés a "Logisztikai szervezet helye a vállalati struktúrában" témában;

- Ápr. vitaülés "Az édesiparban jelentkező robotizáló feladatok" és "Robotizált csomagolás a Szerencsi Csokoládé Gyárban" témákban;
- Okt. vitaülés a "Csomagológépek fejlesztése a Newtech-Hungpacknál" és "Daruk fémszerkezeteinek optimális kialakítása és felújítása" témákban;

1992-93-ra:

- A régebbi anyagmozgatás, raktározás, csomagolás, logisztika tárgykörében történő K + F tevékenység segítése, különös tekintettel a vállalkozásokra, vegyes vállalatokra;
- Logisztikai rendszerek elterjesztésének támogatása;
- Anyagmozgató gépek és rendszerek biztonságtechnikájának, megbízhatóságának vizsgálata, az Európai Gazdasági Közösségi országok előírásainak terjesztése;
- Anyagmozgatás automatizálásának elterjesztése különös tekintettel a raktározásra, CIM-re, a szilikátiparra, a hagyományos targoncák kiegészítő automatizálására;
- Csomagolástechnika, csomagoló gépsorok fejlesztése, számítógépes irányítás elterjesztése;
- Anyagmozgató gépek fémszerkezeteinek optimális méretezési módszereinek terjesztése.

Az "Anyagtudományi és technológiai Munkabizottság" munkaterve

1991-re:

- Alakuló ülés; munkaterv-megbeszélés;
- Vitaülés a CIM, AMT témakörében (Horváth Mátyás, Cser István vitaindító előadásaival);
- A G/6, OMF projectekben elért eredmények (IGYR; Minőség-szabályozás; Szerelés) bemutatása;
- A K + F pályázati rendszerek vitája.

1992-93-ra:

- "Képlékenyalakítási Nemzetközi Konferencia" szervezése;
- "Szerszám és Szerszámanyag Nemzetközi Konferencia" szervezése.

Az "Automatikai és informatikai Munkabizottság" munkaterve
1991-re:

1. félév: alakuló ülés, munkaterv-megvitatás; tájékoztató a ME modernizálási törekvéseiről az automatikai és informatikai oktatásban; az ME Számítóközpontjának meglátogatása;
2. félév: a TVK mérés-technikai automatizálási és informatikai rendszerei témának vitája és a kombinát meglátogatása.

1992-93-ra:

- "Az automatizálás, mikroelektronika és informatika legújabb eredményei nemzetközi konferenciák tükrében" téma vitája;
- "Automatika és informatika a modern gyártásban és gyártmányokban (VILATI egri tapasztalatai)" téma vitája és gyárlátogatás;
- "Automatika és informatika a modern gépiparban" téma vitája (gyárlátogatással);
- "Új irányzatok a tudományágazatban (nemzetközi összehasonlítással) - Északmagyarországi változások, a struktúraváltás hatásai" téma vitája.

A "Gépszerkezettani Munkabizottság" munkaterve

1991-re:

- Márc. újraalakuló ülés;
- Máj. részvétel a "Géptervezők 8. Országos Szemináriumá"-nak rendezésében;

1992-93-ra:

- Évenként 2-3 tudományos vitaülés Miskolcon, továbbá Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves ill. Nógrád megye valamelyik gépgyárában;
- A tudományos kutatási módok ipari hasznosíthatóságának vizsgálata.

A "Fizikai-matematikai Munkabizottság" munkaterve

1992-93-ra:

- Megalakulás és a DAB megfelelő szakbizottságával való együttműködés kialakítása;
- Kapcsolat kiépítése Észak-Magyarország vállalataival (pl. a Fizika tudományterületén az ipari anyagvizsgálatok ill. a lézeres mérés technika vonalán; a Matematika tudományterületén az informatika és számítástechnika ipari/gazdasági alkalmazásaiban);

- Együttműködés kiépítése a MTESZ ill. a TIT északmagyarországi tagegyesület-szervezeteivel;
- "Nemzetközi Atomfizikai szeminárium" rendezése az ME-n;
- "Ipari Lézeralkalmazások" témájú országos tudományos ülés rendezése;
- Részvétel a "Mathematica Pannonica" szaklap kiadásában;
- Kibővített szakmai szemináriumok szervezése a reláció-elmélet, a rendezett algebrai struktúrák, a parciális differenciálegyenletek és függvényegyenletek kutatási eredményeiről.

A "Műszaki mechanikai Munkabizottság" munkaterve

1991-93-ra:

- Megalakulás után évenként 2-3 tudományos vitaülés (1991 febr.-ban a MAB-székházban; ősszel az ÉSZAKTERV-nél vagy a DIGÉP-ben);
- Részvétel az 1991. aug.-i "6. Magyar Mechanikai Konferenciá"-n;
- Annak kezdeményezése, hogy a tudományterületen benyújtott kandidátusi és/vagy doktori értekezések védésére minél gyakrabban a MAB-székházban kerüljön sor;
- A műszaki mechanika numerikus módszereinek terjesztése a régió vállalatainál;
- A régióban született/születendő tudományos kutatási eredmények bemutatása, az alkalmazás tapasztalatainak ismertetése;
- A Kassai Műszaki Egyetemmel történő kapcsolat felvétele.

KOHÁSZATI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

Febr. szakbizottsági ülés a MAB-székházban:

- A munkabizottságok munkaterveinek vitája;
- A tudományos minősítés reformja (Farkas Ottó);
- Vélemények a "Kohászati Lapok"-ról.

Jún. "Kohászati Kutatások Helyzete" témájú konferencia rendezésében részvétel (társrendezők: MTA Metallurgiai Bizottsága, OMBKE Vaskohászati, Fémkohászati és Öntödei Szakosztálya, Egyetemi Osztálya) a MAB-székházban;

Okt. Észak-Magyarország kohászati üzemének időszakos szakmai-fejlesztési és egyéb gondjairól készült helyzetelemzés vitája (előadók: Hopka László SKÜ, Lotz Ernő OSTAG Rt., Selling Emil D4D, Tamáskovics Nándor ÖTVÖZETGYÁR, Tolnay Lajos DIMAG Rt., Tóth Lajos BÉM).

1992-93-ra:

- A hazai kohómérnök képzés helyzete és perspektívája;
- A minőségbiztosítás ill. -vizsgálat helyzete;
- Az on-line irodalomkutatás szerepe a kutatásfejlesztésben;
- A számítástechnika szerepe a kohászatban;
- A kohászati környezetvédelem helyzete, a megoldandó feladatok;
- Részvétel az OMBKE 1992. évi centenáriumi megemlékezéseiben, kiadványok készítésében.

KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

- microCAD 91 rendezvényei közül bekapcsolódás a MONETAR-HUNGARY, MANAGMENT szekció munkájába;
- * "Középkelet-Európa Konferencia" (privatizációs és piacgazdasági viszonyok kialakítása) szervezésében való részvétel;
- A vállalati új működési rendszer kialakításának formái (tudományos viataülés);
- A vállalati számviteli rendszer átalakítása a piacgazdasági ill. nemzetközi integrációs hatások figyelembevételével;
- Tulajdonosi formák változása a gazdaságban és a régióban.

1991-93-ra általánosan:

- A magyar gazdaság növekedési, strukturális változásának lehetőségei és iránya;
- Vállalati szervezeti és controlling rendszerek;
- Közgazdasági szakember-ellátottság és -igény, a régió belüli helyzet áttekintése;
- Térségi, határmenti kapcsolatok;
- Az állami vállalatok privatizációja, a külföldi működő tőke bevonásának feltételei és lehetőségei;
- Vállalkozás-szervezés és -fejlesztés (a vállalkozások pénzügyi folyamatai és finanszírozási forrásai);
- Szellemi termékkereskedelem (szabadalom, licenc, know-how) helyzete a régióban;
- Önkormányzatok finanszírozása.

A munkabizottságok tervei:

Regionális fejlesztési Munkabizottság:

- Határmenti térségek külső és belső integrációs lehetőségei;
- Regionális gazdaságfejlesztési koncepciók megvalósulása, hatásuk a régióra;
- Kisvállalkozások terjedése a térségben. Vállalkozási göcök, területi terjedés;
- A regionális funkciók és az új önkormányzati struktúra illeszkedése;

- A falugondnoki hálózat működési tapasztalatai, továbbfejlesztése;
- A cigányság migrációja Borsod-Abaúj-Zemplén megyében;
- A területi tervezés, a terület- és településfejlesztés megváltozott feltételei (a helyi önkormányzatok megnőtt szerepe);
- Az északmagyarországi régió kapcsolódása a Bécs-Budapest Világkiállításához;
- A Foglalkoztatási Alap (FA), és a Területfejlesztési és Szervezési Alap (TEFSZA) hasznosulása, az alapok ki-helyezésének célszerű rendszere.

Vállalatfejlesztési és - gazdálkodási Munkabizottság:

- A tulajdonosi formák változása és ennek hatásai a régió gazdálkodó szervezeteinek fejlődésére;
- A regionális gazdaságfejlesztési koncepciók megvalósulása és hatásai a vállalatokra;
- A számviteli rendszer megváltoztatásához kötődő időszerű vállalatgazdálkodási feladatok;
- A technológiai transzfer lehetőségei és korlátai;
- A kutató intézetek helye és szerepe a régióban;
- Privatizációs lehetőségek és tapasztalatok;
- A Gazdasági Kamara lehetőségei és feladatai a gazdaság-szervezésben;
- Menedzserképzési igények és realitások

Vállalkozásfejlesztési Munkabizottság

- A vállalkozások helyzete és szerepe a regionális gazdaságpolitikai koncepció és gazdaságfejlesztési stratégia megvalósításában;
- Vegyes tulajdonú piacgazdaság központi, regionális és helyi érdekegyeztetési intézményeinek kialakulása és működési mechanizmusai;
- A vállalkozások marketing-környezetének jellemzői és teljesítményének összefüggései;
- A foglalkoztatási feszültségek kezelésének munkaerő-piaci, humán erőforrásfejlesztési, intézményi és foglalkozáspolitikai eszközei;
- A növekvő munkanélküliség társadalmi-gazdasági hatása a régióban;
- A különböző vállalkozási formák finanszírozási lehetőségei, pénzügyi feltételei és korlátai;
- Önkormányzati feladatok és lehetőségek a vállalkozásfejlesztésben és a munkahelyteremtő beruházások fejlesztésében;

- A gazdaság privatizációjának külföldi és hazai forrásai, pénzügyi lehetőségei;
- A keleti piac és a regionális kereskedelem-fejlesztés lehetőségei;
- Privatizáció és vállalati átalakulási folyamatok a gazdaság különböző szféráiban;
- A vállalkozások információs környezetének jellemzői és a korszerű információs rendszer;
- Vállalkozás-szervezés és -fejlesztés;
- Szellemi termékkereskedelem (szabadalom, licenc, know-how) helyzete a régióban.

MEZŐGAZDASÁGI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

- A parlamenti pártok agrár- és földprogramjának időszere kérdései, és összefüggései az észak-magyarországi tudományos kutatásokkal;
- A növénynevelés időszere kérdéseinek vitája;
- Az FM koncepciója az agrárpiaci rendtartásról és a privatizációról, és ezek várható hatásai az elmaradott agrártérségekre;
- Hegy- és dombvidéki elmaradott agrártérségek időszere környezetgazdálkodási kérdései.

1991-93-ra:

- A munkabizottságok megalakítása;
- A rövidtávú piaci érdekek hatásának folyamatos vizsgálata, a természeti környezet óvása - ennek érdekében Észak-Magyarország összes szakemberének összefogása, a tudományos kutatási eredmények terjesztése;
- Együttműködés más szakbizottságokkal a MAB-on belül, vagy más területi bizottságok hasonló szervezeteivel.

ORVOSI ÉS BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

- Tavasszal Egerben folytatólagosan az új kandidátusok bemutatkozása
- a Biológiai Munkabizottság bemutatkozása;
- Ősszel Miskolcon tudományos vitaülés.

Biológiai Munkabizottság:

- Alakuló ülés, bemutatkozás a szakbizottság előtt (Eger);
- A biológiai kutatás eredményeinek alkalmazása (Kompolc, jún.);
- A biológiai, kémiai és környezetvédelmi, valamint a környezetegészségügyi munkabizottság együttes ülése (Miskolc, szept.)

Endocrin és anyagcsere Munkabizottság:

- Tavasszal gyermekgyógyászati szakorvosjelöltek endocrin témájú tudományos ülése (Salgótarján);
- Ősszel klinikai endocrin nap (Eger);
- Az egri genetikai laboratórium bemutatkozása.

Gastroenterológiai Munkabizottság:

- A felső gastrointestinalis vérzések diagnosztikájának és therápiájának időszerű kérdései (Miskolc, márc.);
- A peptikus fekély konservatív therápiája (Miskolc, ősszel);
- Külföldi előadó meghívása a hepatológiai témakörben.

Gyermekegészségügyi Munkabizottság (1991-93-ra):

Endokrin és anyagcsere csoportban

- A struma gyakorisága 1990-ben, bizonyos korcsoportokban az ivóvíz jódtartalmával párhuzamosan;
- Metabolit és enzimvizsgálatok gyarapodási zavarokban;
- Diabeteses mikro- és makro-angiopathia;
- Lysosm ürítés és mikroalburminuria.

Gyermekebészet, intenzív, radiologia csoportokban

- Politraumatizált betegek diagnosztikus stratégiája (intenzív terápiás vándorgyűlés szept.-ben)
- Gyermekkorai agyi krízis témában (kandidátusi disszertáció munkahelyi vitája).

Haematologia, immunologia csoportban

- Immun G alosztály hiányok vizsgálata;
- Acut leukaemiás gyermekek tipizálása monoclonális antitestekkel;
- Malignus betegek cytogenetikai vizsgálata;
- Cytostatikumokkal kezelt gyermekek mellékhatás vizsgálata;
- Aplasztikus anaemiások immunologiai vizsgálata: cyclosporin, antilymphocata kezelés;
- Ca-Ph anyagcserezavarok haematologiai-malignus betegeknél.

Kardiológia csoportban

- Plasma natriuretikus polipeptid (pitvarinatriuretikus peptid = ANP);
- A Magyar Gyermekeorvos Társaság Országos Kongresszusának lillafüredi szervezése (okt.).

Nephrologia csoportban

- Vizeletürítési zavarok differenciál diagnosztikája.

Nephrologia, gyermeksebészet, radiologia csoportokban

- A pre- és perinatalisan kiszűrt vese és húgyúti fejlődési rendellenességben szenvedők komplex gondozása.

Perinatologia csoportban

- Intrauterin retardált gyermekek számítógépes adatfeldolgozása (actiologia).

Pulmonologia csoportban

- Barlangklíma szerepének nyomonkövetése krónikus légúti betegeknél.

Szociálpediatria csoportban

- A TV-video használat mértéke, s az iskoláskorú gyermekek magatartására gyakorolt hatásának vizsgálata;
- Megvert, megkínzott (battered abuse, vernachlässigt) gyermek syndroma hazai problémájának felmérése.

Környezetegészségügyi Munkabizottság

- Leukémia és radon-koncentráció összefüggés vizsgálata;
- Mikroelemek vizsgálata a biológiai anyagokban (folytatásként);
- Együttműködés más munkabizottságokkal a MAB-on belül és más területi bizottságok hasonló egységeivel (esetleg a

Mentál higienes Munkabizottság

- Felmérés a fiatalok körében az AIDS-betegséggel kapcsolatban;
- Együttműködés a DAB-bal és a SZAB-bal evészavar-epidemiológiai vizsgálatok végzésében;
- Obesitasban szenvedők pszichodiagnosztikai vizsgálata;
- Néhány hazai és külföldi neves előadó meghívása.

Onko-haemato-immunológiai Munkabizottság:

- Regionális onko-haemato-adatbank létrehozása Észak-Magyarországon;
- A PAB-bal és a VEAB-bal kialakult együttműködés folytatása;
- Haematológus nővérek képzésének megoldása;
- Annak szorgalmazása, hogy a tokaji születésű Marschalkó Tamás emléke valamely egészségügyi egység elnevezésével is kifejezésre jusson.

Perinatológiai Munkabizottság:

- "Danoval" alkalmazása a nőgyógyászatban (márc.);
- Perinatalis mortalitás (nemzetközi tudományos ülés, máj.);
- A második, harmadik vagy többedik császármetszés (okt.).

Sportbiológiai és rehabilitációs Munkabizottság:

- Újjászervező ülés (márc.);
- Orvosok és testnevelőtanárok tudományos továbbképzése (jún);
- Orvosok és pedagógusok tudományos továbbképzése (handicap gyermekek orvosi és pedagógiai rehabilitációs lehetőségei Észak-Magyarországon) (okt.).

1992-93-ra általánosan:

- Alapítvány létesítése elsősorban a sikeres pályamunkák díjazására;
- Észak-Magyarország fiatal tudományos orvos-biológus kutatóinak számontartása, támogatása;
- Archiválni Észak-Magyarország tudományos publikációit, és évenként jutalmazni a legjobbat;
- A kapcsolattartás folytatása az MTA illetékes osztályai-
val, a területi bizottságok hasonló szakbizottságaival, Észak-
Magyarország szakmai intézményeivel, orvosi kamarákkal stb.;
- Foglalkozni a médiák tudománytalan közléseivel, azok
cáfolatával.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG MUNKATERVE

1991-re:

- "Ideológiai pluralizmus és világnézeti elkötelezettség" témájú szakmai tanácskozás a szak- és munkabizottságok tagjai számára (bevezető előadó: Fehér Márta BME Filozófiai Tanszékéről; korreferens Hársing László szakbizottsági elnök és Nagy József, a Történelemtudományi Szakbizottság elnöke);
- Elkészült kandidátusi értekezések vitájának szervezése mindegyik munkabizottságban;
- A társadalomtudományok területén készült régióbeli publikálásra érett tudományos tanulmányok számbavétele;
- Az erkölcs mint az emberiség iskolája" téma vitája Észak-Magyarország általános és középiskolai tanárainak bevonásával;
- A HOM-ban készülő várostörténeti monográfiáról ankét.

1992-1993-ra

a munkabizottságok terveiket 1991. évi megalakulásaikkor fogalmazzák meg.